

Sülearvuti kasutusjuhend

© Copyright 2011 Hewlett-Packard Development Company, L.P.

Bluetooth on selle omanikule kuuluv kaubamärk ja Hewlett-Packard Company kasutab seda litsentsi alusel. SD-logo on selle omaniku kaubamärk.

Käesolevas dokumendis sisalduvat teavet võidakse ette teatamata muuta. Ainsad HP toodete ja teenuste garantiid on sätestatud vastavate toodete ja teenustega kaasnevates garantii lühiavaldustes. Käesolevas dokumendis avaldatud ei või mingil juhul tõlgendada täiendava garantii pakkumisena. HP ei vastuta siin leiduda võivate tehniliste või toimetuslike vigade ega väljajätmistest eest.

Esimene trükk: aprill 2011

Dokumendi number: 649590-E41

Tootemärkus

Selles juhendis on kirjeldatud funktsioone, mis on enamiku mudelite puhul samad. Mõni funktsioonidest ei pruugi teie arvutis saadaval olla.

Värskeima teabe saamiseks külastage HP veebisaiti aadressil <http://www.hp.com/support>.

Tarkvaratingimused

Sellesse arvutisse eelinstallitud mis tahes tarkvaratoodet installides, kopeerides, alla laadides või mis tahes muul viisil kasutades nõustute, et olete kohustatud järgima HP lõppkasutaja litsentsilepingu (EULA) tingimusi. Kui te litsentsilepingu tingimustega ei nõustu, on ainuke teile saadaolev heastamisvahend kogu selle toote (riistvara ja tarkvara) kasutamata tagastamine 14 päeva jooksul raha tagasimakse taotlemiseks kooskõlas ostukoha tagasimaksetingimustega.

Lisateabe saamiseks või arvuti eest täieliku tagasimakse taotlemiseks võtke palun ühendust ostukohaga (müüjaga).

Ohutusmärkus

-
- △ **HOIATUS!** Kuumusest tulenevate vigastuste või arvuti ülekuumenemise vältimiseks ärge hoidke arvutit kasutamise ajal süles ega tõkestage arvuti ventilatsiooniavasid. Kasutage arvutit ainult kõval tasasel alusel. Jälgige, et mõni muu kõva (nt kõrvalasuv printer) või pehme pinnaga (nt padjad, vaip või riietusese) objekt ei blokeeriks õhuvoolu liikumist ventilatsiooniavadest. Samuti ärge hoidke arvuti kasutamisel vahelduvvooluadapterit vastu nahka või pehme pinnaga objekti (nt padjad, vaip või riietusese). Arvuti ja vahelduvvooluadapter vastavad infotehnoloogiaseadmete rahvusvahelises ohutusstandardis International Standard for Safety of Information Technology Equipment (IEC 60950) sätestatud välispinna temperatuuri nõuetele.
-

Sisukord

1 Sissejuhatus	1
Teabe otsimine	2
2 Arvuti tundmaõppimine	4
Ülaosa	4
Puuteplaat	4
Märgutuled	5
Nupud	6
Klahvid	7
Parem külg	8
Vasak külg	9
Ekraan	11
Põhi	12
3 Võrgundus	13
Interneti-teenuse pakkuja kasutamine	13
Traadita ühenduse ja võrguolekuikoonide tuvastamine	14
Traadita ühenduse loomine	14
Traadita ühenduse seadmete sisse- ja väljalülitamine	14
Traadita ühenduse klahvi kasutamine	14
Operatsioonisüsteemi juhtelementide kasutamine	14
WLAN-i kasutamine	14
Ühenduse loomine olemasoleva WLAN-iga	15
Uue WLAN-i häälestamine	15
WLAN-i kaitsmine	16
Rändlus teise võrku	16
Bluetooth-seadmete (ainult teatud mudelitel) kasutamine	16
Ühendamine kaabelühendusega võrku	17
Ühenduse loomine kohtvõrguga (LAN) (ainult teatud mudelitel)	17
4 Klaviatuur ja osutusseadmed	18
Klaviatuuri kasutamine	18
Toiminguklahvide kasutamine	18

Puuteplaadi kasutamine	19
Osutusseadme eelistuste määramine	19
Puuteplaadi sisse- ja väljalülitamine	19
Puuteplaadižestide (ainult teatud mudelitel) kasutamine	20
Kerimine	21
Kokkusurumine/suumimine	21
5 Multimeediumid	22
Meediumitoimingute klahvide kasutamine	22
Helifunktsioonide kasutamine	23
Helitugevuse reguleerimine	23
Helifunktsioonide kontrollimine	23
Veebikaamera (ainult teatud mudelid) kasutamine	24
Videoseadmete kasutamine	24
VGA	24
HDMI-seadme ühendamine (ainult teatud mudelid)	25
Heli konfigureerimine HDMI jaoks (ainult teatud mudelitel)	26
6 Toitehaldus	27
Arvuti väljalülitamine	27
Toitesätete määramine	28
Energiasäästurežiimide kasutamine	28
Peatatud režiimi käivitamine ja sellest väljumine	28
Talveunerežiimi käivitamine ja sellest väljumine	28
Toiteikooni kasutamine	29
Toitehaldussätete kasutamine	29
Praeguste toitehaldussätete kuvamine	29
Praeguste toitehaldussätete muutmine	29
Akutoite kasutamine	29
Aku laetuse taseme kuvamine	30
Aku paigaldamine ja eemaldamine	30
Aku laadimine	31
Aku kasutusaja pikendamine	32
Laetuse madalate tasemete haldamine	32
Laetuse madala taseme tuvastamine	32
Laetuse madala taseme lahendamine	32
Laetuse madala taseme lahendamine, kui välistoide on saadaval ...	32
Laetuse madala taseme lahendamine, kui laetud aku on saadaval	33
Laetuse madala taseme lahendamine, kui ühtegi toiteallikat pole saadaval	33
Laetuse madala taseme lahendamine, kui arvuti ei saa talveunerežiimist väljuda	33
Aku säästmine	33

Aku hoidmine	33
Vana aku kasutuselt kõrvaldamine	33
Aku vahetamine	34
Välise vahelduvvoolutoite kasutamine	34
Vahelduvvooluadapteri kontrollimine	35
7 Draivid	36
Draivide käsitlemine	36
Kõvaketta vahetamine või täiustamine	37
Kõvaketta eemaldamine	37
Kõvaketta installimine	38
Optiliste draivide (ainult teatud mudelitel) kasutamine	40
Paigaldatud optilise draivi tuvastamine	40
Optilise ketta sisestamine	40
Optilise ketta eemaldamine	40
8 Väliskaardid ja -seadmed	42
Digitaalandmekandja pessa (ainult teatud mudelitel) sisestatavate kaartide kasutamine	42
Digitaalkaardi sisestamine	42
Digitaalkaardi eemaldamine	43
USB-seadme kasutamine	43
USB-seadme ühendamine	44
USB-seadme eemaldamine	44
Välisseadmete kasutamine	45
Välisdraivide kasutamine	45
9 Mälumoodulid	46
10 Turvalisus	50
Arvuti kaitsmine	50
Paroolide kasutamine	51
Paroolide määramine operatsioonisüsteemis	51
Paroolide määramine häälestusutiliidis Setup Utility	51
Halduriparooli haldamine	52
Halduriparooli sisestamine	52
Sisselülitusparooli haldamine	53
Sisselülitusparooli sisestamine	53
Tulemüritarkvara kasutamine	54
Turvakaabli paigaldamine	55
11 Varundus ja taaste	56
Süsteemi taastamine	56

Andmete varundamine	57
12 Setup Utility (BIOS)	58
Häälestusutiliidi Setup Utility käivitamine	58
Häälestusutiliidi Setup Utility kasutamine	58
Häälestusutiliidi Setup Utility keele vahetamine	58
Navigeerimine ja valimine häälestusutiliidis Setup Utility	59
Süsteemiteabe kuvamine	59
Häälestusutiliidi Setup Utility tehases määratud vaikesätete taastamine	59
Häälestusutiliidi Setup Utility väljumine	59
BIOS-i värskendamine	60
BIOS-i versiooni tuvastamine	60
BIOS-i värskenduse allalaadimine	60
Lisa A Tõrkeotsing ja tugi	62
Tõrkeotsing	62
Arvuti ei käivitu	62
Arvuti ekraan on tühi	62
Tarkvara töötab tavatult	63
Arvuti on sisse lülitatud, kuid ei reageeri	63
Arvuti on ebatavaliselt kuum	63
Välisseade ei tööta	63
Traadita võrguühendus ei toimi	64
Optilise draivi sahtel ei avane CD- või DVD-ketta eemaldamiseks	64
Arvuti ei tuvasta optilist draivi	65
Ketast ei loeta	65
Film pole välisel kuvamiseadmel nähtav	65
Ketta kõrvetamise protsess ei alga või peatub enne lõpulejõudmist	66
Klienditoe poole pöördumine	66
Märgised	67
Lisa B Arvuti puhastamine	68
Puhastusvahendid	68
Lisa C Spetsifikatsioon	69
Sisendvõimsus	69
Töökeskkond	70
Lisa D Elektrostaatiline lahendus	71
Tähestikuline register	72

1 Sissejuhatus

Peatükk sisaldab järgmist jaotist.

- [Teabe otsimine](#)

Pärast arvuti häälestamist ja registreerimist tehke järgmised toimingud.

- **Interneti-ühenduse loomine** – häälestage kaabel- või traadita võrk, et saaksite luua Interneti-ühenduse. Lisateavet leiate peatükist [Võrgundus lk 13](#).
- **Arvuti tundmaõppimine** – tutvuge arvuti omaduste ja funktsioonidega. Lisateavet leiate peatükkidest [Arvuti tundmaõppimine lk 4](#) ning [Klaviatuur ja osutusseadmed lk 18](#).
- **Installitud tarkvaraga tutvumine** – uurige, milline tarkvara on arvutisse eelinstallitud. Valige **Computer** (Arvuti) > **More Applications** (Veel rakendusi). Kuvatakse eelinstallitud tarkvara loend.

 MÄRKUS. Arvutis sisalduva tarkvara kasutamise kohta üksikasjaliku teabe saamiseks valige **Computer** (Arvuti) > **Help** (Spikker). Võite ka uurida tarkvara tootja juhiseid, mis võivad olla tarkvaraga kaasas või tootja veebisaidil.

- **Programmide ja draiverite värskendamine** – programme ja draivereid on soovitatav regulaarselt uusimate versioonidega värskendada. Kui arvuti on registreeritud, värskendatakse seda automaatselt. Soovi korral võite toote registreerimisel tellida saadaolevate värskenduste kohta automaatsed värskendusteated. Automaatsed teated operatsioonisüsteemi värskenduste kohta on saadaval 90 päeva. Värskendusi saab ka HP veebisaidilt alla laadida (<http://www.hp.com/support>).

Teabe otsimine

Arvuti sisaldab paljusid ressursse, mis on abiks mitmesuguste toimingute tegemisel.

Ressursid	Saadaolev teave
Teabeleht <i>Alustage siit</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Arvuti häälestamine • Arvuti komponentide tuvastamine
Linuxi spikrirakendus	<ul style="list-style-type: none"> • Arvuti tarkvara
Linuxi spikrirakenduse avamiseks valige Computer (Arvuti) > Help (Spikker).	<ul style="list-style-type: none"> • Arvuti sätted • Interneti-ühenduse loomine • Arvuti utiliidid
<i>Normatiiv-, ohutus- ja keskkonnamärkused</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Normatiiv- ja ohutusteave
Klõpsake töölaual ikoonil HP Documents (HP dokumendid).	<ul style="list-style-type: none"> • Teave akude utiliseerimise kohta
<i>Ohutuse ja mugavuse juhend</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Töökoha õige ettevalmistus, arvutikasutajate kehahoiak, tervisekaitse ja tööharjumused
Avamiseks toimige järgmiselt.	<ul style="list-style-type: none"> • Elektri- ja mehaanilise ohutuse teave
Klõpsake töölaual ikooni HP Documents (HP dokumendid).	
– või –	
Avage veebiaadress http://www.hp.com/ergo .	
Brošüür <i>Worldwide Telephone Numbers</i> (Rahvusvahelised telefoninumbrid)	HP toeteenuste telefoninumbrid
Brošüür on arvutiga kaasas.	
HP veebisait	<ul style="list-style-type: none"> • Toeteave
Veebisaidi aadress on http://www.hp.com/support .	<ul style="list-style-type: none"> • Osade tellimine ja lisaabi saamine • Tarkvara, draiverite ja BIOS-i värskendamine • Seadme jaoks saadaolevad tarvikud

Ressursid	Saadaolev teave
<p data-bbox="277 222 437 249"><i>Piiratud garantii*</i></p> <p data-bbox="277 275 639 302">Garantii avamiseks toimige järgmiselt.</p> <p data-bbox="277 327 711 378">Klõpsake töölaual ikooni HP Documents (HP dokumendid).</p> <p data-bbox="277 403 344 430">– või –</p> <p data-bbox="277 455 692 506">Avage veebiaadress http://www.hp.com/go/orderdocuments.</p>	<p data-bbox="817 222 948 249">Garantiiteave</p>
<p data-bbox="277 531 1410 632">* Tootele kehtiva selgesõnalise HP piiratud garantii leiate arvutis saadaolevate elektrooniliste juhendite hulgast ja/või pakendis kaasas olevalt CD-lt/DVD-lt. Mõne riigi/piirkonna puhul on pakendis kaasas trükitud HP piiratud garantii. Riigi/piirkonna puhul, kus trükitud garantiid kaasas pole, võite hankida trükitud koopia veebiaadressilt http://www.hp.com/go/orderdocuments või kirjutades HP-le järgmistel aadressidel.</p>	
<ul data-bbox="277 657 1410 785" style="list-style-type: none"> <li data-bbox="277 657 1182 684">● Põhja-Ameerika: Hewlett-Packard, MS POD, 11311 Chinden Blvd, Boise, ID 83714, USA <li data-bbox="277 709 1394 737">● Euroopa, Lähis-Ida, Aafrika: Hewlett-Packard, POD, Via G. Di Vittorio, 9, 20063, Cernusco s/Naviglio (MI), Italy <li data-bbox="277 762 1410 789">● Aasia, Vaikse ookeani piirkond: Hewlett-Packard, POD, P.O. Box 200, Alexandra Post Office, Singapore 911507 	
<p data-bbox="277 810 1251 837">Palun lisage toote number, garantiiperiood (esitatud toote seerianumbrimärgisel), nimi ja postiaadress.</p>	

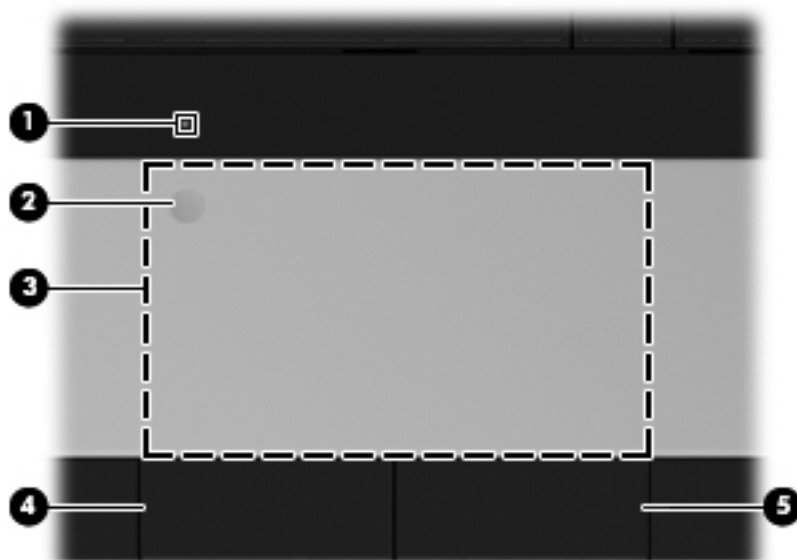
2 Arvuti tundmaõppimine

Peatükk sisaldab järgmisi jaotisi.

- [Ülaosa](#)
- [Parem külg](#)
- [Vasak külg](#)
- [Ekraan](#)
- [Põhi](#)

Ülaosa

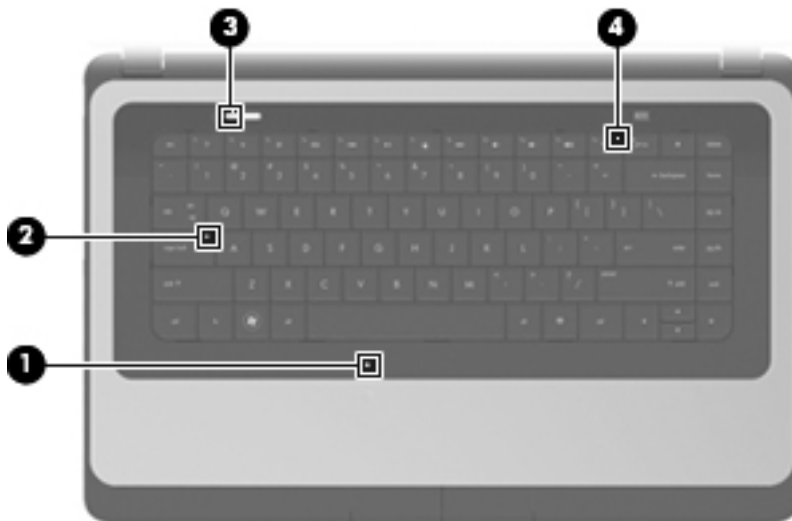
Puuteplaat

Komponent	Kirjeldus
(1)	Puuteplaadi märgutuli <ul style="list-style-type: none"> • Väljas: puuteplaat on sisse lülitatud. • Kollane: puuteplaat on välja lülitatud.
(2)	Puuteplaadi sisse-/väljalülitusnupp Lülitab puuteplaadi sisse või välja.
(3)	Puuteplaadiala Liigutab kursorit ja valib või aktiveerib ekraanil üksusi.

Komponent		Kirjeldus
(4)	Puuteplaadi vasakpoolne nupp	Toimib samamoodi nagu välise hiire vasakpoolne nupp.
(5)	Puuteplaadi parempoolne nupp	Toimib samamoodi nagu välise hiire parempoolne nupp.

Märgutuled

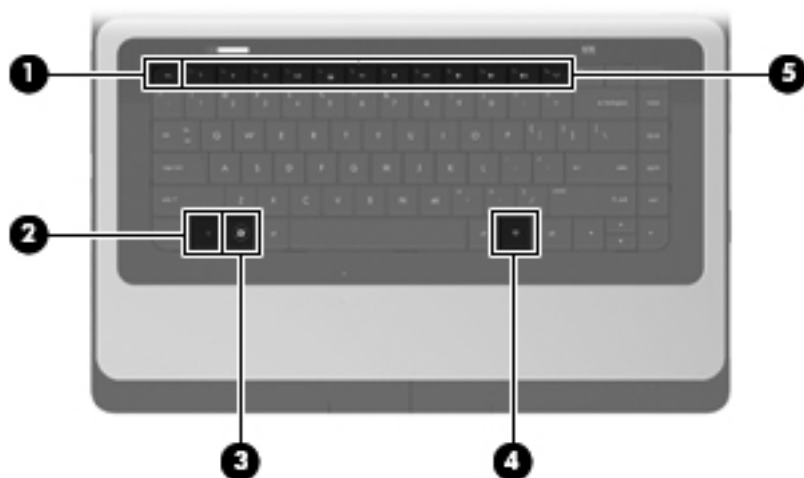
Komponent		Kirjeldus
(1)	Puuteplaadi märgutuli	<ul style="list-style-type: none"> • Väljas: puuteplaat on sisse lülitatud. • Kollane: puuteplaat on välja lülitatud.
(2)	Suurtäheluku märgutuli	Sees: suurtähelukk on sisse lülitatud.
(3)	 Toite märgutuli	<ul style="list-style-type: none"> • Valge: arvuti on sisse lülitatud. • Vilkuv valge: arvuti on peatatud režiimis. • Väljas: arvuti on välja lülitatud või talveunerežiimis.
(4)	 Traadita ühenduse märgutuli	<ul style="list-style-type: none"> • Valge – sisseehitatud traadita ühenduse seade (näiteks traadita kohtvõrgu (WLAN) ja/või Bluetooth®-seade) on sisse lülitatud. • Kollane – kõik traadita ühenduse seadmed on välja lülitatud.

Nupud

Komponent	Kirjeldus
 Toitenupp	<ul style="list-style-type: none"> • Kui arvuti on välja lülitatud, vajutage seda nuppu arvuti sisselülitamiseks. • Kui arvuti on sisse lülitatud, vajutage seda nuppu selle seiskamiseks. • Kui arvuti on peatatud režiimis, vajutage seda nuppu sellest väljumiseks. • Kui arvuti on talveunerežiimis, vajutage seda nuppu talveunerežiimist väljumiseks. <p>Kui arvuti ei reageeri ja operatsioonisüsteemi sulgemistoimingutest pole abi, vajutage arvuti väljalülitamiseks toitenuppu ja hoidke seda vähemalt 5 sekundit all.</p> <p>Toitesätete kohta lisateabe saamiseks valige Computer (Arvuti) > Control Center (Juhtkeskus) > Power Management (Energiahaldus).</p>

Klahvid

Komponent		Kirjeldus
(1)	Klahv <i>esc</i>	Kuvab süsteemiteabe, kui vajutada koos klahviga <i>fn</i> .
(2)	Klahv <i>fn</i>	Kuvab süsteemiteabe, kui vajutada koos klahviga <i>esc</i> .
(3)	 Operatsioonisüsteemi logo klahv	Kuvab operatsioonisüsteemi menüü.
(4)	 Operatsioonisüsteemi rakenduseklahv	Kuvab kursori all olevate üksuste kiirmenüü.
(5)	Toiminguklahvid	Täidavad tihti kasutatavaid süsteemifunktsioone.

Parem külg

Komponent	Kirjeldus
(1) Optiline draiv	Loeb optilisi kettaid ja kirjutab (ainult teatud mudelitel) neile.
(2) Optilise draivi märgutuli	<ul style="list-style-type: none"> Sees: optiline draiv on kasutusel. Väljas: optiline draiv on jõudeolekus.
(3) USB-pordid (2)	Ühendab valikulised USB-seadmed.
(4) Toitejuhtme ühenduspesa	Ühendab vahelduvvooluadapteri.
(5) Aku/vahelduvvooluadapteri märgutuli	<ul style="list-style-type: none"> Valge: arvuti on ühendatud välistoitega ja aku on täielikult laetud. Kollane: aku laeb.
(6) Turvakaabli pesa	Ühendab arvutiga turvakaabli. MÄRKUS. Turvakaabel on mõeldud arvuti kaitseks, kuid see ei pruugi arvuti väärkasutust ega vargust ära hoida.

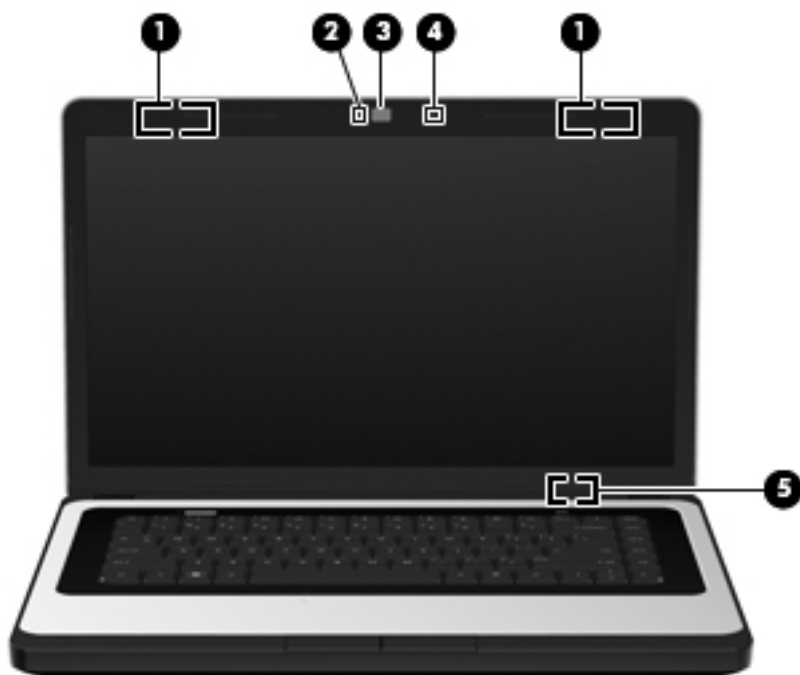
Vasak külg

Komponent	Kirjeldus
(1) 	Välise monitori port Ühendab välise VGA-liidesega monitori või projektori.
(2)	Ventilatsiooniavad (2) Tagavad õhuvoolu sisemiste komponentide jahutamiseks. MÄRKUS. Arvuti ventilaator hakkab automaatselt tööle sisemiste komponentide jahutamiseks ja ülekuumenemise takistamiseks. Arvuti tavalise kasutamise käigus on normaalne, et sisemine ventilaator aeg-ajalt sisse või välja lülitub.
(3) 	RJ-45-pistikupesa (võrk) Ühendab võrgukaabli.
(4) 	HDMI-port (ainult teatud mudelitel) Ühendab valikulise heli- või videolisaseadme (nt kõrglahutusvõimega teleri või ühilduva digitaal- või helikomponendi).
(5) 	USB-port Ühendab valikulise USB-seadme.
(6) 	Helisisendi (mikrofoni) pistikupesa Ühendab arvutiga peakomplekti mikrofoni, kaherealise stereomikrofoni või monomikrofoni.
(7) 	Heliväljundi (kõrvaklappide) pistikupesa Toob kuuldavale heli, kui ühendatud aktiivstereokõlarite, kõrvaklappide, kuularite, peakomplekti või teleri helisüsteemiga. HOIATUS! Enda vigastamise ohu vähendamiseks reguleerige enne kõrvaklappide, kuularite või peakomplekti kasutamist helitugevust. Lisateavet ohutuse kohta leiate dokumendist <i>Normatiiv-, ohutus- ja keskkonnamärkused</i> . MÄRKUS. Kui kõrvaklappide pistikupessa on ühendatud mõni seade, on arvuti kõlarid keelatud.

Komponent	Kirjeldus
(8) Digitaalandmekandja pesa	Toetab järgmisi digitaalkaardivorminguid: <ul style="list-style-type: none"> • SD-mälukaart (Secure Digital) • SDxC-mälukaart (Secure Digital Extended Capacity) • SDHC-mälukaart (Secure Digital High Capacity) • MMC-kaart (MultiMediaCard)
(9) Kõvaketta märgutuli	<ul style="list-style-type: none"> • Vilkuv valge: kõvaketas on kasutusel. • Väljas: kõvaketas on jõudeolekus.
(10) Toite märgutuli	<ul style="list-style-type: none"> • Valge: arvuti on sisse lülitatud. • Vilkuv valge: arvuti on peatatud režiimis. • Väljas: arvuti on välja lülitatud või talveunerežiimis.

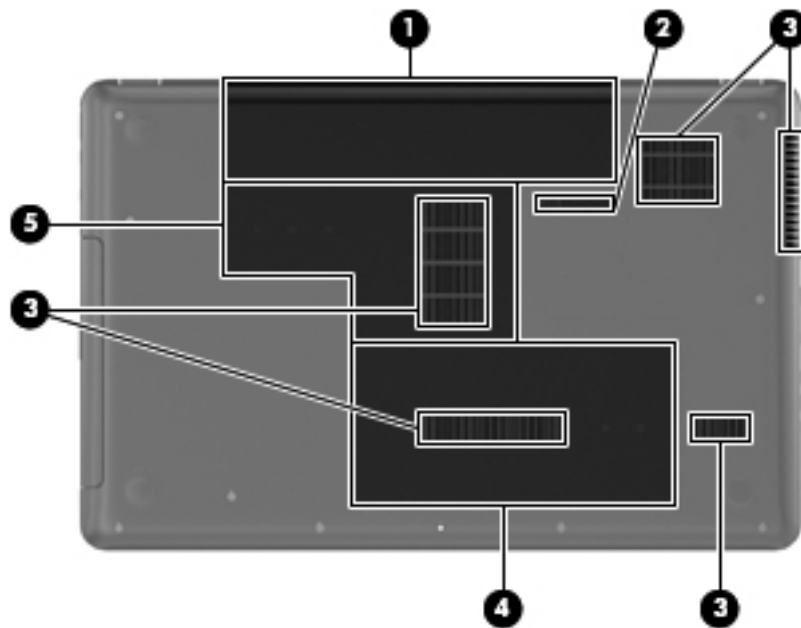
Ekraan

Komponent	Kirjeldus
(1) WLAN-i antennid (2)*	Saadavad ja võtavad vastu raadiosignaale traadita kohtvõrkudega (WLAN) suhtlemiseks. MÄRKUS. Mõnel arvutimudelil on ainult üks WLAN-i antenn.
(2) Veebikaamera märgutuli	Sees: veebikaamera on kasutusel.
(3) Veebikaamera	Salvestab videoklippe ja jäädvustab fotosid.
(4) Sisemine mikrofoni	Salvestab heli.
(5) Sisemine ekraanilüliti	Lülitab ekraani välja ja viib arvuti peatatud režiimi, kui ekraan suletakse siis, kui toide on sisse lülitatud. MÄRKUS. Kui ekraan on suletud, pole sisemist ekraanilülitit näha.

* Antenne pole väljastpoolt näha. Optimaalse signaaliedastuse tagamiseks ärge asetage antennide vahetusse lähedusse esemeid. Traadita ühendusega seotud normatiivmärkused leiate dokumendi *Normatiiv-, ohutus- ja keskkonnamärkused* teie riiki/piirkonda käsitlevast jaotisest.

Põhi

Komponent	Kirjeldus
(1)	Akusahtel Hoiab akut.
(2) 	Aku vabastusriiv Vabastab aku akusahtlist.
(3)	Ventilatsioonivavad (5) Tagavad õhuvoolu sisemiste komponentide jahutamiseks. MÄRKUS. Arvuti ventilaator hakkab automaatselt tööle sisemiste komponentide jahutamiseks ja ülekuumenemise takistamiseks. Arvuti tavalise kasutamise käigus on normaalne, et sisemine ventilaator aeg-ajalt sisse või välja lülitub.
(4) 	Kõvakettasahtel Hoiab kõvaketast.
(5) 	Mälumoodulikamber Sisaldab mälumoodulipesi.

3 Võrgundus

Peatükk sisaldab järgmisi jaotisi.

- [Interneti-teenuse pakkuja kasutamine](#)
- [Traadita ühenduse ja võrguolekuikoonide tuvastamine](#)
- [Traadita ühenduse loomine](#)
- [WLAN-i kasutamine](#)
- [Bluetooth-seadmete \(ainult teatud mudelitel\) kasutamine](#)
- [Ühendamine kaabelühendusega võrku](#)

Arvuti võib toetada järgmist tüüpi Interneti-ühendusi (üht või mõlemat).

- Traadita ühendus – mobiilse Interneti-ühenduse jaoks saate kasutada traadita ühendust. Lisateavet leiate jaotisest [Ühenduse loomine olemasoleva WLAN-iga lk 15](#) või [Uue WLAN-i häälestamine lk 15](#).
- Kaabelühendus – Interneti-ühenduse loomiseks saate kasutada kaabelvõrku. Teavet kaabelvõrguga ühenduse loomise kohta leiate jaotisest [Ühendamine kaabelühendusega võrku lk 17](#).

 MÄRKUS. Interneti-ühenduseks kasutatav riist- ja tarkvara võib sõltuvalt arvuti mudelist ja riigist/piirkonnast erineda.

Interneti-teenuse pakkuja kasutamine

Interneti-ühenduse loomiseks tuleb kõigepealt luua Interneti-teenuse pakkuja konto. Interneti-teenuse ja modemi ostmiseks võtke ühendust kohaliku Interneti-teenuse pakkujaga. Interneti-teenuse pakkuja aitab teil häälestada modemi ja paigaldada arvuti modemiga ühendamiseks võrgukaabli ning testib Interneti-ühendust.

 MÄRKUS. Interneti-teenuse pakkuja annab teile Internetti sisenemiseks kasutajanime ja parooli. Märkige see teave üles ja talletage seda turvalises kohas.

Traadita ühenduse ja võrguolekuikoonide tuvastamine

Ikoon	Nimi	Kirjeldus
	Traadita ühendus (ühendatud)	Näitab, et vähemalt üks traadita ühenduse seade on sisse lülitatud.
	Võrguühendus (ühendatud)	Näitab, et kaabelvõrguühendus on loodud ja aktiivne. Kui aktiivne on nii traadita võrgu kui ka kaabelvõrguühendus, kasutab arvuti kaabelühendust, sest see on kiirem.
	Võrguühendus (ühenduseta)	Näitab, et puudub nii traadita võrgu kui ka kaabelvõrguühendus.

Traadita ühenduse loomine

Teie arvuti võib olla varustatud ühe või mitme traadita ühenduse seadmega järgmistest.

- Traadita kohtvõrgu (WLAN) seade
- Bluetooth®-seade

Traadita ühenduse seadmete sisse- ja väljalülitamine

Traadita ühenduse klahvi kasutamine

Traadita ühenduse klahvi abil saate lülitada korraka sisse või välja nii traadita võrgu kui ka Bluetoothi kontrolleri. Kontrolleri eraldi juhtimiseks võite kasutada utiliiti Control Center (Juhtkeskus) või häälestusutiliiti Computer Setup.

 MÄRKUS. Teavet traadita ühenduse klahvi asukoha kohta leiate peatükist [Toiminguklahvide kasutamine lk 18](#).

Operatsioonisüsteemi juhtelementide kasutamine

Traadita või kaabelvõrguseadme lubamine või keelamine.

1. Paremklõpsake tegumiriba paremas otsas asuval teatealal ikooni **Network Connection** (Võrguühendus).
2. Võrguühenduste lubamiseks või keelamiseks märkige või tühjendage üks järgmistest ruutudest:
  - **Enable Networking (all network devices)** (Luba võrguühendused (kõik võrguseadmed))
  - **Enable Wireless (Luba juhtmeta võrguühendused)**

WLAN-i kasutamine

Traadita ühenduse abil saab luua ühendusi Wi-Fi- ehk WLAN-võrkudega. WLAN-võrk koosneb arvutitest ja seadmetest, mis on omavahel ühendatud traadita ühenduse marsruuteri või pääsupunkti kaudu.

Ühenduse loomine olemasoleva WLAN-iga

1. Lülitage arvuti sisse.
2. Veenduge, et WLAN-seade on sisse lülitatud.

 MÄRKUS. Teavet traadita ühenduse klahvi asukoha kohta leiate peatükist [Toiminguklahvide kasutamine lk 18](#).

3. Klõpsake tegumiriba paremas otsas asuval teatealal ikooni **Network Connection** (Võrguühendus).

Jaotises **Wireless Networks** (Traadita võrgud) loetletakse saadaolevad traadita võrgud.

4. Klõpsake soovitud traadita võrguühendust.

Kui valitud võrk on lubatud turbega WLAN, palutakse teil sisestada võrgu turvakood. Tippige kood ja klõpsake ühendamiseks nuppu **OK**.

 MÄRKUS. Sellise võrguga ühenduse loomiseks, mida ei saa automaatselt tuvastada, klõpsake ikooni **Network Connection** (Võrguühendus) ja valige **Connect to Hidden Wireless Network** (Ühenda varjatud juhtmeta võrku). Sisestage ESSID (võrgu nimi) ja häälestage krüptimisparameetrid.

MÄRKUS. Kui loendis pole ühtegi WLAN-i ning teie võrk pole varjatud, pole te ühegi traadita ühenduse marsruuteri ega pääsupunkti levialas.

Kui soovitud võrk pole kuvatud, paremklõpsake tegumiriba paremas otsas asuval teatealal ikooni **Network Connection** (Võrguühendus) ja klõpsake käsku **Edit Connections** (Ühenduste redigeerimine).

Uue WLAN-i häälestamine

Tarvis läheb järgmisi seadmeid:

- lairibamodem (DSL- või kaabelmodem) **(1)** ja kiire Interneti-teenus, mis ostetakse Interneti-teenuse pakujalt;
- traadita ühenduse marsruuter (eraldi ostetav) **(2)**;
- traadita ühenduse toega arvuti **(3)**.

Järgmisel joonisel on näide Interneti ühendatud traadita võrgust ja asjakohastest seadmetest.

 MÄRKUS. Mõnel kaabelmodemil on sisseehitatud traadita ühenduse marsruuter. Uurige Interneti-teenuse pakujalt, kas teil on vaja eraldi marsruuterit.

MÄRKUS. Traadita ühenduse häälestamisel veenduge, et arvuti ja traadita ühenduse marsruuter on sünkroonitud. Arvuti ja traadita ühenduse marsruuteri sünkroonimiseks lülitage arvuti ja marsruuter välja ja seejärel uuesti sisse.

Soovi korral saate aja jooksul Internetti pääsemiseks võrku ühendada veel traadita ja kaabelühendust toetavaid arvuteid.

WLAN-i häälestamisel abi saamiseks kasutage marsruuteri tootja või Interneti-teenuse pakkuja antud teavet.

WLAN-i kaitsmine

Kui häälestate uut WLAN-i või kasutate olemasolevat WLAN-i, lubage alati turvafunktsioonid, et kaitsta arvutit volitamata juurdepääsu eest. WLAN-id avalikes kohtades (tööpunktid), nagu kohvikud ja lennujaamad, ei pruugi üldse kaitset pakkuda. Kui tunnete muret oma arvuti turvalisuse pärast tööpunktiis, piirduge oma võrgutegevuses mittekonfidentsiaalsete e-kirjade ja tavapärase Interneti sirvimisega.

Kuna traadita ühenduse raadiosignaalid levivad ka väljaspool võrku, saavad teised WLAN-seadmed kaitsmata signaale kasutada. WLAN-i kaitseks saate kasutada järgmisi turvameetmeid.

- **Kasutage tulemüüri** – kontrollib nii andmeid kui ka andmetaotlusi, mis võrku saadetakse, ja eemaldab kõik kahtlased üksused. Tulemüüre on saadaval nii tarkvara kui ka riistvarana. Mõni võrk kasutab kombinatsiooni mõlemast.
- **Krüptige andmed** – andmeturbeprotokollid WPA ja WPA2 krüptivad ja dekrüptivad võrgu kaudu edastatavaid andmeid. WPA kasutab ajutiste võtmete tervikluse protokollit TKIP (Temporal Key Integrity Protocol), et luua dünaamiliselt iga paketi jaoks uus võti. See genereerib ka erinevad koodidekomplektid iga võrgus oleva arvuti jaoks. Turvaprotokoll WEP (Wired Equivalent Privacy) krüptib kõik võrguandmed enne edastamist WEP-võtme abil. Ilma õige võtmeta ei saa teised WLAN-i kasutada.

Rändlus teise võrku

Kui arvuti satub muu WLAN-võrgu levialasse, üritab operatsioonisüsteem selle võrguga ühenduse luua. Kui see õnnestub, ühendatakse arvuti automaatselt uude võrku. Kui operatsioonisüsteem ei tuvasta uut võrku, toimige samamoodi nagu algselt oma WLAN-iga ühendust luues.

Bluetooth-seadmete (ainult teatud mudelitel) kasutamine

Bluetooth-seade pakub kaabelühenduse asemel väikse leviulatusega traadita sidet, mida kasutatakse tavaliselt järgmiste elektroonikaseadmete ühendamiseks:

- arvutid,
- telefonid,
- heliseadmed.

Bluetoothi eelis seisneb arvuti ja traadita ühendust võimaldavate seadmete vaheliste teabeedastuste sünkroonimises. Asjaolu, et kaks või enam arvutit ei saa Bluetooth-ühenduse kaudu Internetti järjepidevalt kasutada, on Bluetooth-tehnoloogia ja operatsioonisüsteemi piirang.

Bluetooth-seadmed võimaldavad võrdõigusvõrgu kasutamist, nii et saate häälestada Bluetooth-seadmete personaalvõrgu (PAN). Teavet Bluetooth-seadmete konfigureerimise ja kasutamise kohta leiate Bluetoothi tarkvara spikrist.

Ühendamine kaabelühendusega võrku

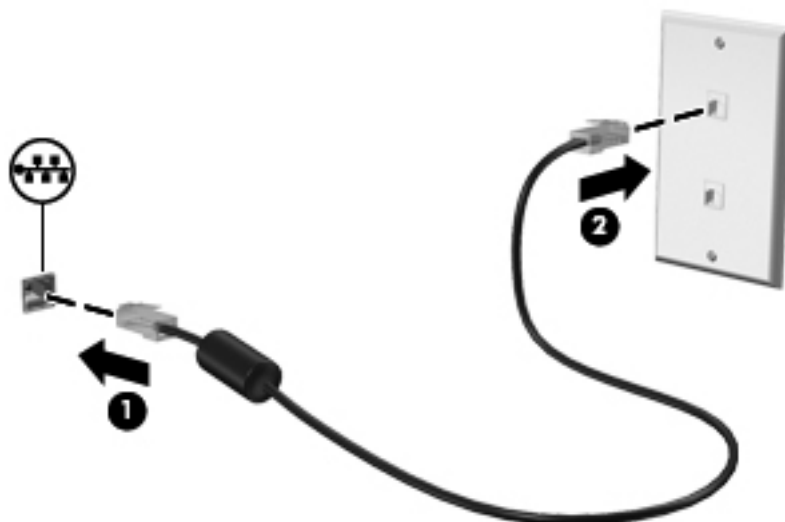
Ühenduse loomine kohtvõrguga (LAN) (ainult teatud mudelitel)

Ühenduse loomiseks kohtvõrguga (LAN) on vaja 8 viiguga RJ-45-võrgukaablit (eraldi ostetav). Kui võrgukaablil on TV- ja raadiosignaalidest tingitud häirete eest kaitsev mürasummuti **(1)**, ühendage kaabel arvutiga nii, et mürasummutiga ots **(2)** jääb arvuti poole.

Võrgukaabli ühendamiseks toimige järgmiselt.

1. Ühendage võrgukaabel arvuti võrgupistikupessa **(1)**.
2. Ühendage kaabli teine ots seina võrgupistikupessa **(2)**.

⚠ HOIATUS! Elektrilöögi, tulekahju ja seadmete kahjustamise ohu vähendamiseks ärge ühendage RJ-45-pistikupessa (võrgupessa) modemi- ega telefonikaablit.

4 Klaviatuur ja osutusseadmed

Peatükk sisaldab järgmisi jaotisi.

- [Klaviatuuri kasutamine](#)
- [Puuteplaadi kasutamine](#)

Klaviatuuri kasutamine

Toiminguklahvide kasutamine

Toiminguklahvid on klahvid klaviatuuri ülaosas, millele on määratud kohandatud toimingud. Klahvidel **f1–f12** esitatud ikoonid tähistavad toiminguklahvide funktsioone.

Toiminguklahvi kasutamiseks vajutage ja hoidke klahvi all, et aktiveerida sellele määratud funktsioon.

 MÄRKUS. Toiminguklahvide funktsioon on tehases lubatud. Selle funktsiooni saab häälestusutiliidis Setup Utility (BIOS) keelata. Sellisel juhul tuleb määratud funktsiooni tegemiseks vajutada klahvi **fn** ja asjakohast funktsiooniklahvi. Juhised leiate peatükist [Setup Utility \(BIOS\)](#) lk 58.

 ETTEVAATUST. Olge häälestusutiliidis Setup Utility muudatuste tegemisel äärmiselt ettevaatlik. Vead võivad takistada arvuti korralikku tööd.

Ikoon	Toiming	Kirjeldus
	Spikker	Avab spikrirakenduse. Spikrirakendus sisaldab õppematerjale, vastuseid küsimustele ja pakub juurdepääsu tootevärskendustele.
	Ekraani heleduse vähendamine	Vähendab ekraani heledust.
	Ekraani heleduse suurendamine	Suurendab ekraani heledust.

Ikoon	Toiming	Kirjeldus
	Ekraanikujutise kuvamiskoha vahetamine	Vahetab kuvamisseadet, kus kuvatakse ekraanikujutis. Näiteks kui arvutiga on ühendatud monitor, lülitab selle klahvi vajutamine ekraanikujutise arvutiekraanilt monitori või samaaegselt nii arvutiekraani kui ka monitori. Enamik väliseid monitore saavad arvutist videoteavet VGA-videostandardi kaudu. ekraanikujutise kuvamiskoha vahetamise klahviga saate lülitada kujutise ka muudesse seadmetesse, mis arvutist videoteavet vastu võtavad.
	Eelmine	Esitab heli-CD eelmise loo või DVD või BD eelmise osa.
	Esitus/paus	Esitab, peatab või jätkab heli-CD, DVD või BD esitust.
	Internet ja veeb	Avab veebibrauseri.
	Järgmine	Esitab heli-CD järgmise loo või DVD või BD järgmise osa.
	Helitugevuse vähendamine	Vähendab kõlarite helitugevust.
	Helitugevuse suurendamine	Suurendab kõlarite helitugevust.
	Vaigistamine	Vaigistab ja taastab heli kõlarites.
	Traadita ühendus	Lülitab traadita ühenduse funktsiooni sisse või välja. MÄRKUS. Selle klahvi abil ei saa traadita ühendust luua. Traadita ühenduse loomiseks peab olema häälestatud traadita võrk.

Puuteplaadi kasutamine

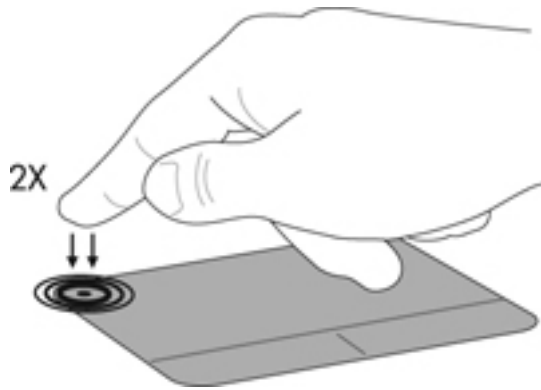
Kursori liigutamiseks libistage üht sõrme puuteplaadil suunas, kuhu soovite kursorit liigutada. Kasutage puuteplaadi vasak- ja parempoolset nuppu samamoodi nagu välise hiire vasak- ja parempoolset nuppu.

Osutusseadme eelistuste määramine

Osutusseadmete sätete (nt nuppude konfiguratsioon, klõpsamiskiirus ja kursorisuvandid) kohandamiseks valige **Computer** (Arvuti) > **Control Center** (Juhtkeskus) > **Mouse** (Hiir).

Puuteplaadi sisse- ja väljalülitamine

Puuteplaadi välja- või sisselülitamiseks koputage kiirelt kaks korda järjest puuteplaadi sisse-/väljalülitusnupul.

Puuteplaadižestide (ainult teatud mudelitel) kasutamine

Puuteplaat toetab paljusid žeste. Puuteplaadi žestide kasutamiseks asetage kaks sõrme korraga puuteplaadile.

 MÄRKUS. Puuteplaadižestid pole mõnes programmis toetatud.

Žestide sisse ja välja lülitamine.

1. Valige **Computer** (Arvuti) > **Control Center** (Juhtkeskus) > **TouchPad** (Puuteplaat) ja seejärel klõpsake nuppu **Settings** (Sätted).
2. Valige žest, mida soovite sisse või välja lülitada.
3. Klõpsake nupul **Apply** (Rakenda) ja seejärel **OK**.

 MÄRKUS. Arvuti toetab ka puuteplaadi lisafunktsioone. Nende funktsioonide vaatamiseks ja sisselülitamiseks valige **Computer** (Arvuti) > **Control Center** (Juhtkeskus) > **TouchPad** (Puuteplaat) ja klõpsake nuppu **Settings** (Sätted).

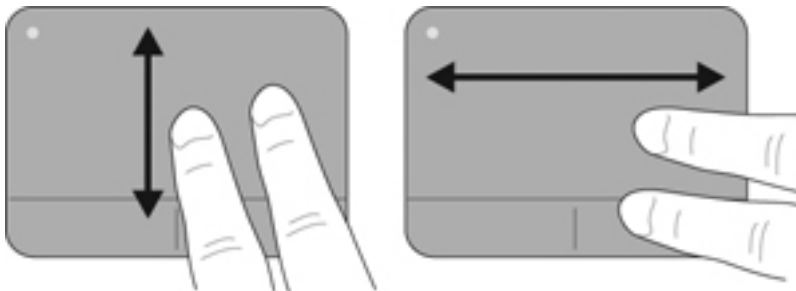

Kerimine

Kerimist on mugav kasutada lehel või pildil üles-alla ja vasakule-paremale liikumiseks. Kerimiseks asetage kaks sõrme (nii et nende vahel oleks väike vahe) puuteplaadile ja seejärel lohistage neid üles, alla, vasakule või paremale.

 MÄRKUS. Kerimiskiirus sõltub sõrmede liigutamise kiirusest.

MÄRKUS. Kahe sõrmega kerimine on tehases lubatud.

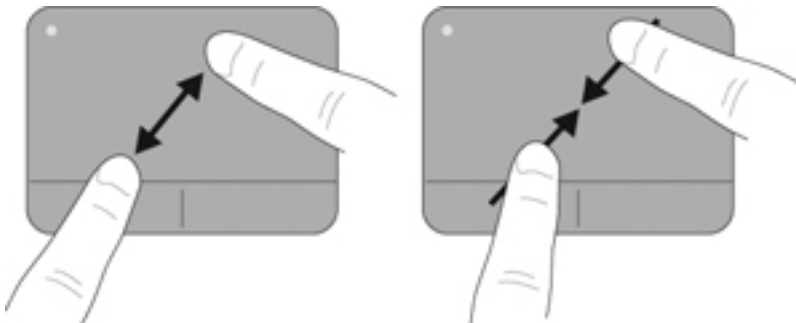

Kokkusurumine/suumimine

Kokkusurumine võimaldab kujutist ja teksti suurendada või vähendada.

- Suurendamiseks asetage kaks sõrme puuteplaadile ja nihutage neid teineteisest eemale.
- Vähendamiseks asetage kaks sõrme puuteplaadile ja nihutage neid teineteise poole.

 MÄRKUS. Kokkusurumine/suumimine on tehases lubatud.

---

5 Multimeediumid

Peatükk sisaldab järgmisi jaotisi.

- [Meediumitoimingute klahvide kasutamine](#)
- [Helifunktsioonide kasutamine](#)
- [Veebikaamera \(ainult teatud mudelid\) kasutamine](#)
- [Videoseadmete kasutamine](#)

Arvutil võivad olla järgmised multimeediumikomponendid:

- sisseehitatud kõlarid,
- sisseehitatud mikrofonid,
- sisseehitatud veebikaamera,
- eelinstallitud multimeediumitarkvara,
- multimeediuminupud või -klahvid.

Meediumitoimingute klahvide kasutamine

Sõltuvalt arvuti mudelist võivad sellel olla meediumifailide esitamiseks, peatamiseks, edasi- või tagasikerimiseks järgmised meediumitoimingute juhtelemendid:

- meediuminupud,
- meediumikiirklahvid (mõne kindla klahvi ja klahvi **fn** kombinatsioonid),
- meediumitoiminguklahvid.

 MÄRKUS. Lisateavet meediumitoimingute juhtelementide kohta leiate peatükkidest [Arvuti tundmaõppimine lk 4](#) ja [Klaviatuur ja osutusseadmed lk 18](#).

Helifunktsioonide kasutamine

Arvutil on mitu helifunktsiooni, mis võimaldavad järgmist:

- muusika esitamine,
- heli salvestamine,
- muusika allalaadimine Internetist,
- multimeediumiesitluste loomine,
- heli ja piltide edastamine kiirsõnumsideprogrammide kaudu,
- raadiosaadete esitamine voogesitusena (ainult teatud mudelitel),
- heli-CD-de loomine (kõrvetamine) arvuti optilise draivi (ainult teatud mudelitel) või välise optilise draivi (eraldi ostetav) abil.

Helitugevuse reguleerimine

Sõltuvalt arvuti mudelist saab helitugevust reguleerida järgmiste juhtelementide abil:

- helitugevusnupud,
- helitugevuse kiirklahvid,
- helitugevusklahvid.

△ HOIATUS! Enda vigastamise ohu vähendamiseks reguleerige enne kõrvaklappide, kuularite või peakomplekti kasutamist helitugevust. Lisateavet ohutuse kohta leiate dokumendist *Normatiiv-, ohutus- ja keskkonnamärkused*.

📖 MÄRKUS. Helitugevust saab reguleerida ka operatsioonisüsteemi ja mõne programmi kaudu.

MÄRKUS. Teavet selle kohta, millist tüüpi helitugevuse juhtelemendid arvutil on, leiate peatükkidest [Arvuti tundmaõppimine lk 4](#) ning [Klaviatuur ja osutusseadmed lk 18](#).

Helifunktsioonide kontrollimine

Arvuti süsteemiheli kontrollimiseks toimige järgmiselt.

1. Valige **Computer** (Arvuti) > **Control Center** (Juhtkeskus) > **Sound** (Heli).
2. Klõpsake sakki **Devices** (Seadmed) ja klõpsake iga heli kontrollimiseks nuppu **Test** (Testi).

Arvuti salvestusfunktsioonide kontrollimiseks toimige järgmiselt.

1. Valige **Computer** (Arvuti) > **Control Center** (Juhtkeskus) > **Sound** (Heli).
2. Klõpsake sakki **Devices** (Seadmed) ja seejärel üksuse **Sound capture** (Helide salvestamine) juures olevat nuppu **Test** (Testi).

📖 MÄRKUS. Parimate salvestustulemuste saavutamiseks rääkige otse mikrofoni ja salvestage heli kohas, kus pole taustamüra.

Arvuti helisätete kinnitamiseks või muutmiseks paremklõpsake tegumiriba paremas otsas asuval teatealal ikooni **Sound** (Heli).

Veebikaamera (ainult teatud mudelid) kasutamine

Mõnel arvutil on sisseehitatud veebikaamera, mis asub ekraani kohal. Eelinstallitud tarkvara Cheese abil saate kasutada veebikaamerat fotode pildistamiseks ja videote salvestamiseks. Fotodest ja videotest saab enne salvestamist kuvada eelvaated.

Veebikaameratarkvara sisaldab järgmisi funktsioone:

- videote salvestamine ja jagamine,
- video voogesitus kiirsõnumsidetarkvaras,
- fotode pildistamine.

 MÄRKUS. Lisateavet veebikaamera kasutamise kohta leiate tarkvara Cheese **spikrist**.

Videseadmete kasutamine

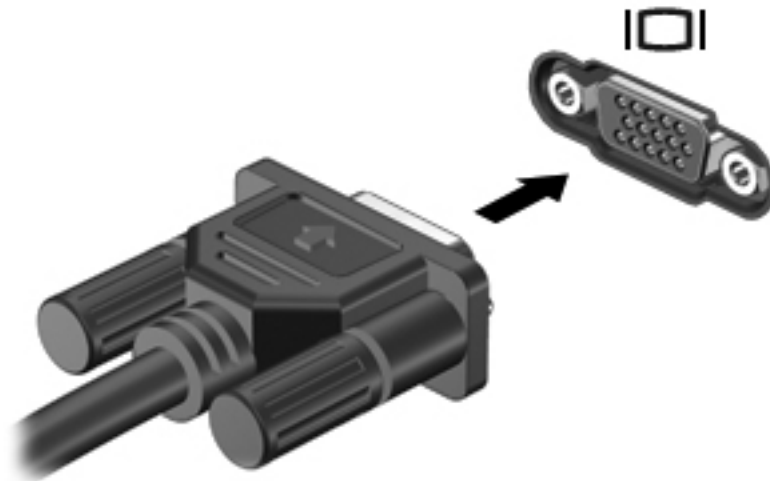
Arvuti võib olla varustatud ühe või mitme välise video pordiga järgmistest:

- VGA
- HDMI

VGA

Välise monitori port (VGA-port) on analoogkuvaliides, mis ühendab arvutiga välise VGA-kuvamisseadme, näiteks välise VGA-monitori või VGA-projektori.

- ▲ VGA-kuvamisseadme ühendamiseks ühendage seadme kaabel välise monitori porti.

 MÄRKUS. Kujutise lülitamiseks arvutiga ühendatud kuvamisseadmete vahel vajutage klahvi **f4**.

HDMI-seadme ühendamine (ainult teatud mudelid)

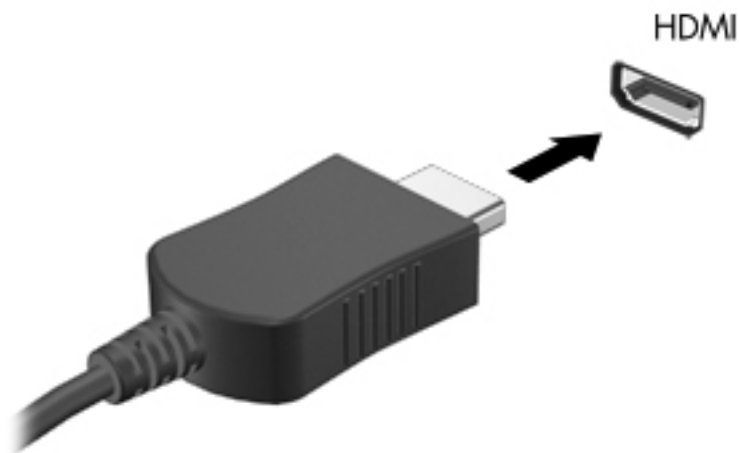
HDMI-port (HDMI – kõrglahutusega multimeediumiliides) ühendab arvuti heli- või videolisaseadmega, nagu kõrglahutusvõimega teler või ühilduv digitaal- või helikomponent.

 MÄRKUS. Videosignaali edastamiseks HDMI-pordi kaudu on vaja HDMI-kaablit (eraldi ostetav).

Arvuti HDMI-porti saab ühendada ühe HDMI-seadme. Arvuti ekraanil kuvatavat sisu saab kuvada samal ajal ka HDMI-seadmes.

Video- või heliseadme ühendamiseks HDMI-porti toimige järgmiselt.

1. Sisestage HDMI-kaabli üks ots arvuti HDMI-porti.

2. Ühendage kaabli teine ots videoseadmega ja vaadake seadme tootja juhistest lisateavet.

 MÄRKUS. Kujutise lülitamiseks arvutiga ühendatud kuvamisseadmete vahel vajutage klahvi **f4**.

Heli konfigureerimine HDMI jaoks (ainult teatud mudelitel)

HDMI jaoks heli konfigureerimiseks ühendage kõigepealt arvuti HDMI-porti heli- või videoseade, nagu kõrglahutusvõimega teler. Seejärel konfigureerige heli esitamise vaikeseade järgmiselt.

1. Paremklõpsake tegumiriba paremas otsas asuval teatealal ikooni **Speakers** (Kõlarid) ja seejärel klõpsake käsku **Open Volume Control** (Ava helitugevuse reguleerija).
2. Klõpsake sakil **Output Devices** (Väljundseadmed) HDMI-heliseadet.
3. Klõpsake allanoolt ja seejärel üksust **Default** (Vaikevalik).

Heli taastamiseks arvuti kõlarites toimige järgmiselt.

1. Paremklõpsake tegumiriba paremas otsas asuval teatealal ikooni **Speakers** (Kõlarid) ja seejärel klõpsake käsku **Open Volume Control** (Ava helitugevuse reguleerija).
2. Klõpsake sakil **Output Devices** (Väljundseadmed) üksust **Analog audio device** (Analoogne heliseade).
3. Klõpsake allanoolt ja seejärel üksust **Default** (Vaikevalik).

 MÄRKUS. Samuti võite paremklõpsata dialoogiboksis loetletud heliseadet ja klõpsata üksust **Default** (Vaikevalik).

---

6 Toitehaldus

Peatükk sisaldab järgmisi jaotisi.

- [Arvuti väljalülitamine](#)
- [Toitesätete määramine](#)
- [Akutoite kasutamine](#)
- [Välise vahelduvvoolutoite kasutamine](#)

Arvuti väljalülitamine

△ **ETTEVAATUST.** Arvuti väljalülitamisel lähevad salvestamata andmed kaotsi.

Arvuti väljalülitamiskäsk suleb kõik programmid ja operatsioonisüsteemi ning lülitab seejärel välja ekraani ja arvuti.

Lülitage arvuti välja järgmistes olukordades.

- Soovite vahetada akut või pääseda juurde arvuti sees olevatele komponentidele.
- Soovite ühendada välise riistvaraseadme, mida ei saa ühendada USB-porti.
- Arvutit ei kasutata pikema aja vältel ning see lahutatakse välistoitest.

Arvuti väljalülitamiseks toimige järgmiselt.

📖 **MÄRKUS.** Kui arvuti on peatatud või talveunerežiimis, tuleb sellest väljuda, enne kui arvuti välja lülitada saab.

1. Salvestage oma töö ja sulgege kõik programmid.
2. Valige **Computer** (Arvuti) > **Shutdown** (Seiskamine) > **Shut Down** (Seiska).

Kui arvuti ei reageeri ja kirjeldatud sulgemistoiminguid ei ole võimalik kasutada, proovige järgmisi hädasulgemistoiminguid esitatud järjekorras.

- Vajutage toitenuppu ja hoidke seda vähemalt 5 sekundit all.
- Lahutage arvuti välistoitest ja seejärel eemaldage aku.

Toitesätete määramine

Energiasäästurežiimide kasutamine

Arvutil on tehases lubatud kaks energiasäästurežiimi: peatatud ja talveunerežiim.

Peatatud režiimi käivitumisel vilguvad toite märgutuled ja ekraan tühjeneb. Töö salvestatakse mällu, mis võimaldab peatatud režiimist väljuda kiiremini kui talveunerežiimist. Kui arvuti on peatatud režiimis pikema aja vältel või kui aku jõuab peatatud režiimi kestel laetuse kriitilisele tasemele, käivitab arvuti talveunerežiimi.

Talveunerežiimi käivitumisel salvestatakse teie töö kõvakettale talveunefaili ja arvuti lülitub välja.

△ **ETTEVAATUST.** Võimaliku heli- ja videokvaliteedi halvenemise, teabekao või heli või video esitusfunktsionaalsuse kao vältimiseks ärge käivitage ketta või välise meediumikaardi lugemisel või sellele kirjutamisel peatatud ega talveunerežiimi.

📝 **MÄRKUS.** Sel ajal kui arvuti on peatatud või talveunerežiimis, pole võimalik luua mitte mingit tüüpi võrguühendust ega teha mis tahes arvutitoiminguid.

Peatatud režiimi käivitamine ja sellest väljumine

Süsteem on tehases häälestatud käivitama peatatud režiimi, kui arvutit teatud aja jooksul (aku- või välistoitel töötamisel) ei kasutata.

Toitesätteid ja ajalõppe saab muuta juhtkeskuse toitehaldussätete abil.

Kui arvuti on sisse lülitatud, on peatatud režiimi käivitamiseks järgmised võimalused.

- Vajutage korraks toitenuppu.
- Sulgege ekraan.

📝 **MÄRKUS.** See toimib ainult siis, kui arvuti töötab akutoitel.

- Valige **Computer** (Arvuti) > **Shutdown** (Seiskamine) > **Suspend** (Peata).
- Klõpsake tegumiriba parempoolses otsas asuvat ikooni **Power** (Toide) ja seejärel käsku **Suspend** (Seiska).

Peatatud režiimist väljumiseks toimige järgmiselt.

- ▲ Vajutage korraks toitenuppu.

Kui arvuti väljub peatatud režiimist, süttivad toite märgutuled ning ekraanile ilmub töö kohas, kus pooleli jäite.

Talveunerežiimi käivitamine ja sellest väljumine

Süsteem on tehases häälestatud käivitama talveunerežiimi, kui arvutit (akutoitel või välistoitel töötades) teatud aja jooksul ei kasutata või kui aku jõuab laetuse kriitilisele tasemele.

Toitesätteid ja ajalõppe saab muuta juhtkeskuse toitehaldussätete abil.

Kui arvuti on sisse lülitatud, on talveunerežiimi käivitamiseks järgmised võimalused.

- Vajutage korraks toitenuppu.
- Valige **Computer** (Arvuti) > **Shutdown** (Seiskamine) > **Hibernate** (Hiberneeri).
- Klõpsake tegumiriba parempoolses otsas asuvat ikooni **Power** (Toide) ja seejärel käsku **Hibernate** (Hiberneeri).

Talveunerežiimist väljumiseks toimige järgmiselt.

- ▲ Vajutage korraks toitenuppu.

Kui arvuti väljub talveunerežiimist, süttivad toite märgutuled ning ekraanile ilmub töö kohas, kus pooleli jäite.

Toiteikooni kasutamine

Toiteikoon **Power** (Toide) asub tegumiriba paremas otsas teatealal. Ikooni **Power** (Toide) abil pääsete kiiresti juurde toitesätetele, saate vaadata allesjäänud laetuse taset ja vahetada energiarežiimi.

- Aku laetuse taseme protsendi kuvamiseks klõpsake ikooni **Power** (Toide) ja seejärel käsku **Information** (Teave).
- Toitehalduseelistuste avamiseks paremklõpsake ikooni **Power** (Toide) ja seejärel käsku **Preferences** (Eelistused).

Toitehaldussätete kasutamine

Toitehaldussätete puhul on tegu süsteemisätete kogumiga, mis haldab arvuti energiakasutust. Toitehaldussätted võimaldavad energia säästmist ja arvuti parima jõudluse saavutamist.

Toitehaldussätteid saab kohandada.

Praeguste toitehaldussätete kuvamine

- ▲ Paremklõpsake tegumiriba paremas otsas asuval teatealal ikooni **Power** (Toide) ja seejärel klõpsake käsku **Preferences** (Eelistused).

Praeguste toitehaldussätete muutmine

1. Paremklõpsake tegumiriba paremas otsas asuval teatealal ikooni **Power** (Toide) ja seejärel klõpsake käsku **Preferences** (Eelistused).
2. Muutke sätteid sakkidel **On AC Power** (Võrgutoitel), **On Battery Power** (Akutoitel) ja **General** (Üldist), nagu soovite.

Akutoite kasutamine

Kui arvutis on laetud aku ja arvuti pole ühendatud välistoitega, töötab arvuti akutoitel. Kui arvutis on laetud aku ja arvuti on ühendatud välise vahelduvvoolutoitega, töötab arvuti vahelduvvoolutoitel.

Kui arvutis on laetud aku ja arvuti töötab adapteri kaudu välisel vahelduvvoolutoitel, lülitub süsteem adapteri arvutist lahutamisel akutoitele.

 MÄRKUS. Arvuti vahelduvvoolutoitest lahutamisel väheneb aku säästmiseks ekraani heledus. Teavet ekraani heleduse suurendamise ja vähendamise kohta leiate peatükist [Klaviatuur ja osutusseadmed lk 18](#).

Akut võite hoida kas arvuti sees või hoiukohas, sõltuvalt sellest, kuidas töötate. Kui aku on arvutis ja arvuti on ühendatud vahelduvvoolutoitega, siis aku laeb ja samuti on teie töö voolukatkestuse korral kaitstud. Kui aga arvuti on välja lülitatud ja välisest toitest lahutatud, tühjeneb arvutis olev aku tasapisi.

 HOIATUS! Võimalike ohtude vähendamiseks kasutage ainult arvutiga kaasas olevat akut, HP asendusakut või ühilduvat HP esindusest ostetud akut.

Aku kasutusaeg võib sõltuvalt toitehaldussätetest, arvutis töötavatest programmidest, ekraani heledusest, arvutiga ühendatud välisseadmetest ja muudest teguritest erineda.

Aku laetuse taseme kuvamine

- ▲ Asetage kursor tegumiriba paremas otsas asuval teatealal ikoonile **Power** (Toide).

Aku paigaldamine ja eemaldamine

 MÄRKUS. Lisateavet aku kasutamise kohta leiate teatmikust *HP sülearvutite teatmik*.

Aku paigaldamiseks toimige järgnevalt:

- ▲ Asetage aku sahtlisse (1) ja pöörake allapoole (2), kuni see paigale jääb.

Aku eemaldamiseks:

 ETTEVAATUST. Aku eemaldamine siis, kui see on arvuti ainus toiteallikas, võib põhjustada teabekao. Teabekao vältimiseks salvestage oma töö ja käivitage talveunerežiim või lülitage arvuti välja enne, kui aku eemaldate.

1. Lükake aku vabastamiseks vabastusriivi (1).

2. Tõstke aku külgepidi üles (2) ja seejärel akusahtlist välja (3).

Aku laadimine

⚠ **HOIATUS!** Ärge laadige akut, kui viibite lennuki pardal.

Aku laeb ajal, kui arvuti on ühendatud välistoitega kas vahelduvvooluadapteri või muu toiteadapteri kaudu.

Aku laeb sõltumata sellest, kas arvuti on välja lülitatud või kasutusel, kuid laadimine on kiirem, kui arvuti on välja lülitatud.

Laadimine võib võtta kauem aega, kui aku on uus, seda ei ole kasutatud vähemalt kaks nädalat või see on toatemperatuurist palju kuumem või jahedam.

Aku kasutusaja pikendamiseks ja aku laetuse kuva täpsuse optimeerimiseks järgige järgmisi soovitusi.

- Kui laete uut akut, laadige see enne arvuti sisselülitamist täis.

📄 **MÄRKUS.** Kui arvuti on aku laadimise ajal sisse lülitatud, võib teatealal asuv akumeeter näidata 100% laetuse taset enne, kui aku tegelikult täielikult laetud on.

- Laske akul arvuti tavapärase kasutamise korral tühjeneda alla 5% täieliku laetuse tasemest, enne kui akut laadima hakkate.
- Kui akut pole kasutatud vähemalt ühe kuu jooksul, kalibreerige see lihtsa laadimise asemel.

Aku kasutusaja pikendamine

Aku kasutusaja pikendamiseks toimige järgmiselt.

1. Valige **Computer** (Arvuti) > **Control Center** (Juhtkeskus) > **Power Management** (Energiahaldus).
2. Tehke sakil **On Battery Power** (Akutoitel) järgmist.
  - Määrake üksusest **Put computer to sleep when inactive for** (Arvuti viiakse puhkerežiimi, kui ollakse tegevuseta) paremal oleva liuguri abil väärtus 30 minutit.
  - Valige üksusest **When laptop lid is closed** (Kui sülearvuti kaas on suletud) paremal suvand **Suspend** (Peata) või **Hibernate** (Hiberneeri).
  - Valige üksusest **When battery power is critically low** (Kui aku laetuse tase on kriitiliselt madal) paremal suvand **Hibernate** (Hiberneeri) või **Shutdown** (Seiskamine).
3. Määrake üksusest **Put display to sleep when inactive for** (Kuva viiakse puhkerežiimi kui ollakse tegevuseta) paremal oleva liuguri abil väärtus 15 minutit ning märkige ruut **Reduce backlight brightness** (Taufstavalgustuse heledust vähendatakse).
4. Klõpsake nuppu **Close** (Sulge).

Laetuse madalate tasemete haldamine

Selles jaotises on kirjeldatud tehases määratud hoiatusi ja süsteemivastuseid. Mõnda aku laetuse madala taseme hoiatust ja süsteemivastust saab muuta juhtkeskuse toitehaldussätete abil. Toitesätete kaudu määratud eelistused ei mõjuta märgutulesid.

Laetuse madala taseme tuvastamine

Kui aku, olles arvuti ainus toiteallikas, jõuab laetuse madalale või kriitilisele tasemele, võib toimuda järgmine.

- Kui talveunerežiim on lubatud ja arvuti töötab või on peatatud režiimis, käivitab arvuti talveunerežiimi.
- Kui talveunerežiim pole lubatud ja arvuti on sisse lülitatud või peatatud režiimis, jääb arvuti korraks peatatud režiimi ja lülitub seejärel välja ning kõik salvestamata andmed lähevad kaotsi.

Laetuse madala taseme lahendamine

Laetuse madala taseme lahendamine, kui välistoide on saadaval

- ▲ Ühendage mõni järgmistest seadmetest:
  - vahelduvvooluadapter,
  - dokkimis- või laiendusseade,
  - HP-lt tarvikuna ostetud toiteadapter.

Laetuse madala taseme lahendamine, kui laetud aku on saadaval

1. Lülitage arvuti välja või käivitage talveunerežiim.
2. Asendage tühi aku laetud akuga.
3. Lülitage arvuti sisse.

Laetuse madala taseme lahendamine, kui ühtegi toiteallikat pole saadaval

- Käivitage talveunerežiim.
- Salvestage oma töö ja lülitage arvuti välja.

Laetuse madala taseme lahendamine, kui arvuti ei saa talveunerežiimist väljuda

Kui arvutil ei ole talveunerežiimist väljumiseks piisavalt toidet, tehke järgmist.

1. Asendage tühi aku laetud akuga või ühendage arvuti vahelduvvooluadapteri abil välistoitega.
2. Talveunerežiimist väljumiseks vajutage korraks toitenuppu.

Aku säästmine

- Lülitage välja traadita kohtvõrgu (WLAN) ja tavalise kohtvõrgu (LAN) ühendus ning väljuge modimirakendustest, kui te neid ei kasuta.
- Lahutage välisseadmed, mis ei ole ühendatud välistoitega.
- Peatage, keelake või eemaldage mis tahes välised meediumikaardid, mida te ei kasuta.
- Vähendage ekraani heledust.
- Käivitage peatatud või talveunerežiim või lülitage arvuti välja, kui te seda ei kasuta.

Aku hoidmine

△ **ETTEVAATUST.** Aku kahjustamise riski vähendamiseks ärge jätke akut pikaks ajaks kõrge temperatuuri kätte.

Kui te ei plaani arvutit enam kui 2 nädala jooksul kasutada ega vooluvõrku ühendada, eemaldage aku ja hoidke seda eraldi.

Hoiule pandud aku laetuse parimaks püsimiseks hoidke akut jahedas ja kuivas kohas.

📄 **MÄRKUS.** Hoiule pandud akut tuleks iga 6 kuu tagant kontrollida. Kui laetuse tase on langenud alla 50%, laadige aku enne uuesti hoiule panemist.

Kui aku on olnud hoiul ühe kuu või kauem, kalibreerige see enne kasutamist.

Vana aku kasutuselt kõrvaldamine

△ **HOIATUS!** Tule- või põletusohu vähendamiseks ärge võtke akut lahti, ärge purustage ega torgake seda. Ärge lühistage väliskontakte. Ärge visake akut ei tulle ega vette.

Teavet akude utiliseerimise kohta leiate dokumendist *Normatiiv-, ohutus- ja keskkonnamärkused*.

Aku vahetamine

Aku kasutusaeg võib sõltuvalt toitehaldussätetest, arvutis töötavatest programmidest, ekraani heledusest, arvutiga ühendatud välisseadmetest ja muudest teguritest erineda.

Üksikasjaliku teabe saamiseks aku kohta klõpsake tegumiriba parempoolses otsas teatealal ikooni **Battery** (Aku) ja seejärel käsku **Laptop Battery** (Sülearvuti aku).

 MÄRKUS. Selleks et akutoide oleks kindlasti käepärast, kui seda vajate, soovitab HP osta uue aku siis, kui mahtuvuse näitaja muutub rohekaskollaseks.

Välise vahelduvvoolutoite kasutamine

 MÄRKUS. Teavet vahelduvvoolutoite ühendamise kohta leiate arvuti karbis olevalt teabelehel *Alustage siit*.

Välise vahelduvvoolutoite arvutisse edastamiseks saab kasutada heakskiidu saanud vahelduvvooluadapterit või dokkimis- või laiendusseadet.

 HOIATUS! Võimalike ohtude vähendamiseks kasutage ainult arvutiga kaasas olevat vahelduvvooluadapterit, HP asendusadapterit või ühilduvat HP esindusest ostetud vahelduvvooluadapterit.

Ühendage arvuti välise vahelduvvoolutoitega järgmistes olukordades:

 HOIATUS! Ärge laadige akut, kui viibite lennuki pardal.

- aku laadimisel või kalibreerimisel,
- süsteemitarkvara installimisel või muutmisel,
- teabe kirjutamisel CD-le või DVD-le.

Arvuti ühendamisel välise vahelduvvoolutoitega toimub järgmine:

- aku hakkab laadima;
- kui arvuti on sisse lülitatud, muudab aku ikooni kuju teatealal ilmet.

Arvuti välisest vahelduvvoolutoitest lahutamisel toimub järgmine:

- arvuti lülitub akutoitele,
- ekraani heledus väheneb automaatselt aku säästmiseks.

Vahelduvvooluadapteri kontrollimine

Kontrollige vahelduvvooluadapterit, kui vooluvõrku ühendatud arvuti puhul ilmneb mõni järgmistest sümptomitest:

- arvuti ei lülitu sisse,
- ekraan ei lülitu sisse,
- toite märgutuled ei põle.

Vahelduvvooluadapteri kontrollimine

1. Lülitage arvuti välja.
2. Eemaldage arvutilt aku.
3. Ühendage vahelduvvooluadapter arvutiga ja vahelduvvooluvõrgu pistikupesaga.
4. Lülitage arvuti sisse.
  - Kui toite märgutuled **süttivad**, töötab adapter korralikult.
  - Kui toite märgutuled **ei sütti**, ei tööta adapter korralikult ja tuleb välja vahetada.

Teabe saamiseks asendusadapteri hankimise kohta võtke ühendust tehnilise toega.

---

7 Draivid

Peatükk sisaldab järgmisi jaotisi.

- [Draivide käsitsemine](#)
- [Kõvaketta vahetamine või täiustamine](#)
- [Optiliste draivide \(ainult teatud mudelitel\) kasutamine](#)

Draivide käsitsemine

Draivid on õrnad arvutikomponendid ja neid tuleb käsitseda ettevaatlikult. Enne draivide käsitsemist lugege järgmisi soovitusi. Lisasoovitused on esitatud nendega seotud toimingute juures.

Järgige järgmisi ettevaatusabinõusid.

- Enne välise kõvakettaga ühendatud arvuti liigutamist käivitage peatatud režiim ja oodake, kuni ekraan tühjeneb, või lahutage õigesti väline kõvaketas.
- Enne draivi käsitsemist puudutage staatilise elektrilaengu lahendamiseks draivi värvimata metallpinda.
- Ärge puudutage irddraivi või arvuti pistmiku tihvte.
- Käsitsege draivi ettevaatlikult. Ärge laske draivil maha kukkuda ega asetage selle peale asju.
- Enne draivi eemaldamist või paigaldamist lülitage arvuti välja. Kui te pole kindel, kas arvuti on välja lülitatud, peatage arvuti või talveunerežiimis, lülitage arvuti sisse ja seejärel operatsioonisüsteemi kaudu välja.
- Ärge kasutage draivi sahtlisse sisestamisel liigset jõudu.
- Ärge tippige klaviatuuril ega liigutage arvutit sel ajal, kui optiline draiv kettale kirjutab. Kirjutamistoiming on vibratsiooni suhtes tundlik.
- Kui aku on ainus toiteallikas, veenduge enne andmekandjale kirjutamist, et aku on piisavalt laetud.
- Vältige draivi sattumist äärmusliku temperatuuri või niiskuse kätte.
- Vältige draivi kokkupuudet vedelikega. Ärge pihustage draivile puhastusaineid.
- Enne optilise draivi draivisahtlist eemaldamist ning enne draivi transportimist, hoiulepanekut või reisile kaasavõtmist eemaldage sellest andmekandja.

- Kui draiv tuleb saata postiga, kasutage selleks muliümbrikku või muud sobivat kaitsvat pakendit ja lisage silt „ÖRN” või „FRAGILE”.
- Vältige draivi sattumist magnetvälja mõjualasse. Magnetväljaga turvaseadmed on näiteks lennujaamade turvakontrolliväravad ja metallidetektorid. Lennujaama konveierlindid ja muud turvaseadmed, millega kontrollitakse käsipagasi, kasutavad magnetvälja asemel röntgenkiiri ja need ei kahjusta draive.

Kõvaketta vahetamine või täiustamine

Peatükk sisaldab järgmisi jaotisi.

- [Kõvaketta eemaldamine](#)
- [Kõvaketta installimine](#)

△ **ETTEVAATUST.** Teabekao või süsteemi hangumise vältimiseks toimige järgmiselt.

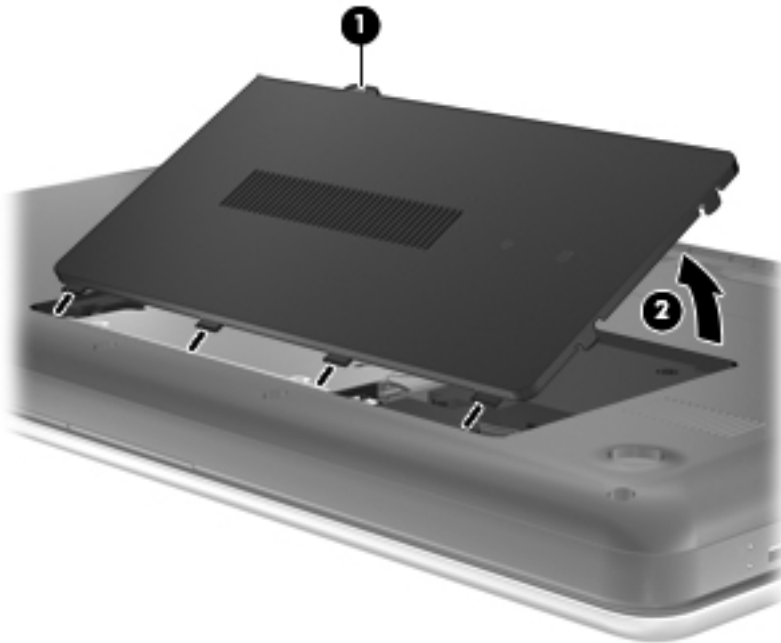
Lülitage enne kõvaketta kõvakettasahtlist eemaldamist arvuti välja. Ärge eemaldage kõvaketast, kui arvuti on sisse lülitatud või peatatud või talveunerežiimis.

Kui te pole kindel, kas arvuti on välja lülitatud või talveunerežiimis, lülitage arvuti toitenupu abil sisse. Seejärel lülitage arvuti operatsioonisüsteemi kaudu välja.

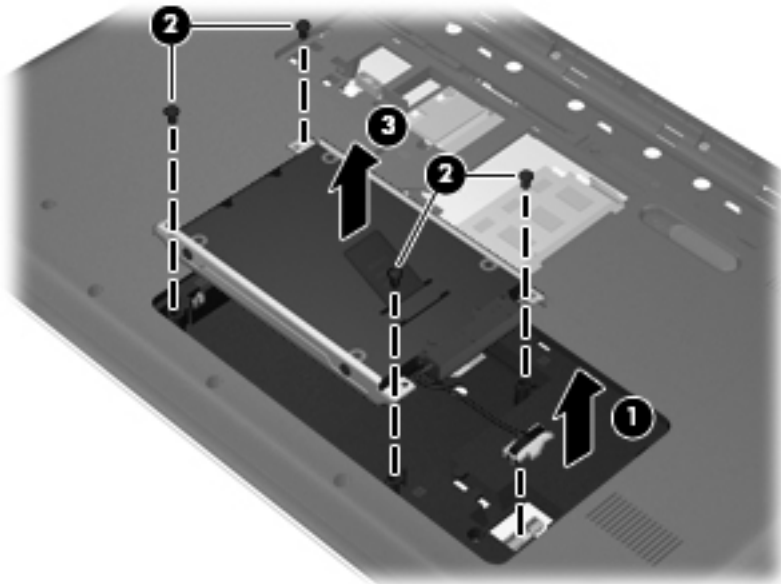
Kõvaketta eemaldamine

1. Salvestage oma töö ja lülitage arvuti välja.
2. Ühendage lahti kõik arvutiga ühendatud välisseadmed.
3. Tõmmake toitejuhe vahelduvvoolupesast välja ja eemaldage aku.
4. Lõdvendage kõvakettakatte kruvi **(1)**.

5. Eemaldage kõvakettakate (2).

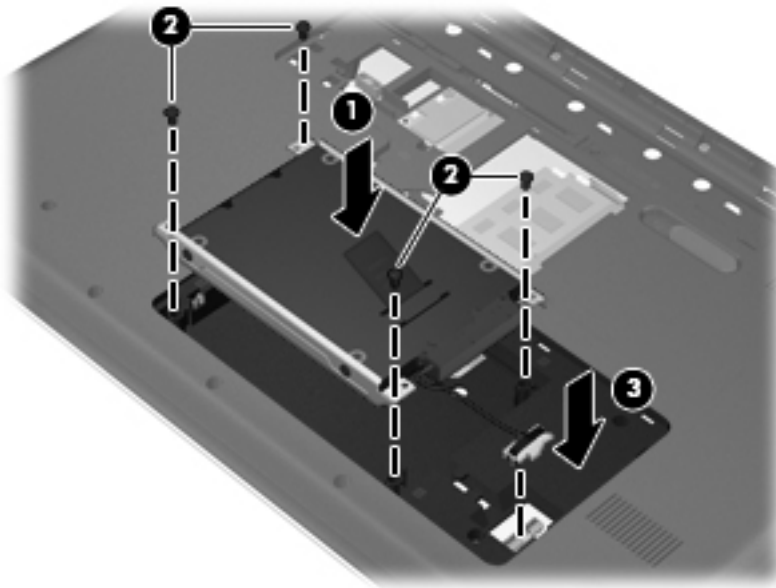
6. Lahutage arvutist kõvaketta kaabel (1).
7. Eemaldage kõvaketta 4 kruvi (2).
8. Tõstke kõvaketas (3) kõvakettasahtlist välja.

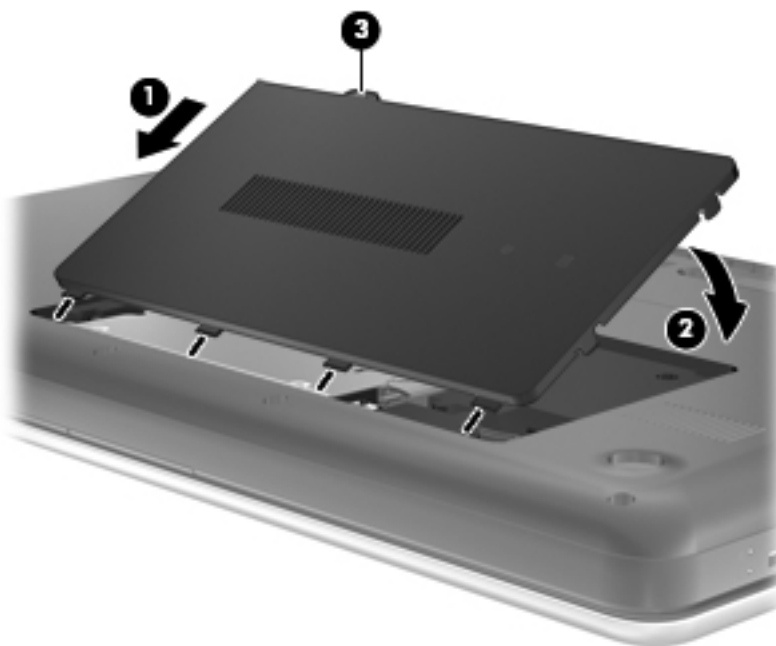
Kõvaketta installimine

1. Asetage kõvaketas (1) kõvakettasahtlisse.
2. Keerake kinni kõvaketta 4 kruvi (2).

3. Ühendage arvutiga kõvaketta kaabel (3).

4. Joondage kõvakettakatte haagid (1) arvutil olevate avadega.
5. Sulgege kate (2).
6. Pingutage kõvakettakatte kruvi (3).

7. Vahetage aku.
8. Ühendage uuesti välistoide ja välisseadmed.
9. Lülitage arvuti sisse.

Optiliste draivide (ainult teatud mudelitel) kasutamine

Paigaldatud optilise draivi tuvastamine

▲ Valige **Computer** (Arvuti) > **YaST** > **Hardware Information** (Riistvarateave).

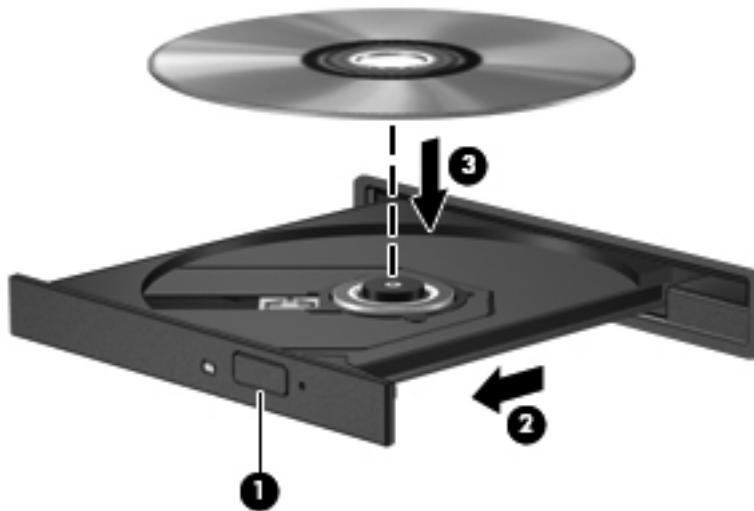
Kuvatakse loend kõigist arvutisse paigaldatud seadmetest, sealhulgas optiline draiv.

Optilise ketta sisestamine

1. Lülitage arvuti sisse.
2. Vajutage kettasahtli vabastamiseks optilise draivi ehisplaadil asuvat vabastusnuppu **(1)**.
3. Tõmmake sahtel **(2)** välja.
4. Hoidke ketast servadest, hoidudes lamedate pindade puudutamisest, ja asetage see, silt pealpool, sahtli spindli kohale.

 MÄRKUS. Kui sahtlit ei saa lõpuni lahti teha, kallutage ketast pisut, et selle saaks spindlile asetada.

5. Vajutage ketas **(3)** ettevaatlikult sahtli spindli peale, kuni ketas paigale plöksatab.

6. Sulgege kettasahtel.

 MÄRKUS. Pärast ketta sisestamist oodake natuke. Kui te pole meediumipleierit valinud, avaneb automaatesituse dialoogiboks. Selles küsitakse, kuidas soovite oma meediumisisu kasutada.

Optilise ketta eemaldamine

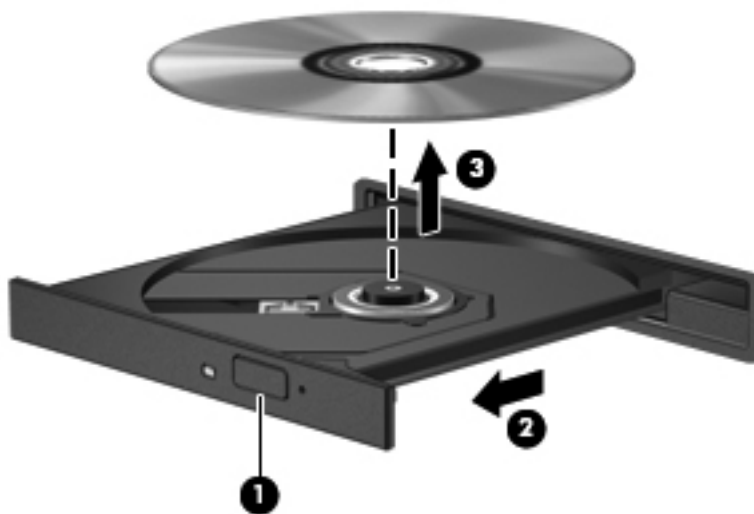
Ketta eemaldamiseks toimige järgmiselt.

1. Vajutage kettasahtli vabastamiseks optilise draivi ehisplaadil asuvat vabastusnuppu **(1)** ja tõmmake sahtel **(2)** ettevaatlikult lõpuni lahti.

2. Eemaldage ketas (3) sahtlist, vajutades ettevaatlikult spindlile ja tõstes samal ajal ketast välimistest servadest. Hoidke ketast servadest ja vältige lamedate pindade puudutamist.

 MÄRKUS. Kui sahtlit ei saa lõpuni lahti teha, kallutage ketast eemaldamise ajal pisut.

3. Sulgege kettasahtel ja asetage ketas karpi.

8 Väliskaardid ja -seadmed

Peatükk sisaldab järgmisi jaotisi.

- [Digitaalandmekandja pessa \(ainult teatud mudelitel\) sisestatavate kaartide kasutamine](#)
- [USB-seadme kasutamine](#)
- [Välisseadmete kasutamine](#)

Digitaalandmekandja pessa (ainult teatud mudelitel) sisestatavate kaartide kasutamine

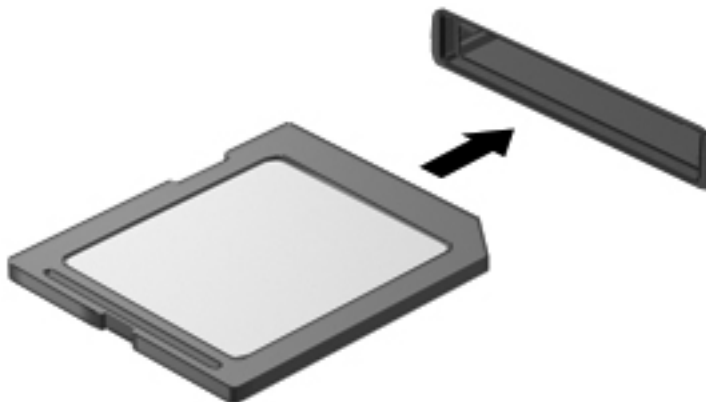
Digitaalkaardid pakuvad turvalist andmesalvestuse ja mugavat andmete ühiskasutuse viisi. Neid kaarte kasutatakse tihti digitaalandmekandjaga kaamerates ja PDA-des ning teiste arvutitega töötades.

Teavet selle kohta, millised digitaalkaardivormingud arvutis toetatud on, leiate peatükist [Arvuti tundmaõppimine lk 4](#).

Digitaalkaardi sisestamine

△ **ETTEVAATUST.** Digitaalkaardi pistmiku vigastamise vältimiseks ärge kasutage digitaalkaardi sisestamisel liigset jõudu.

1. Hoidke kaarti nii, et silt on pealpool ja kontaktklemmid arvuti suunas.
2. Sisestage kaart digitaalandmekandja pessa ning lükake, kuni kaart on kindlalt paigas.

Digitaalkaardi eemaldamine

- △ **ETTEVAATUST.** Teabekao või süsteemi hangumise vältimiseks kasutage digitaalkaardi turvaliseks eemaldamiseks järgmisi toiminguid.

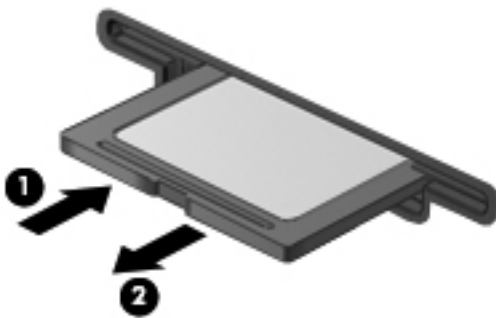
Salvestage oma teave ja sulgege kõik digitaalkaardiga seotud programmid.

Digitaalkaardi eemaldamiseks toimige järgmiselt.

1. Valige failibrauseri avamiseks **Computer** (Arvuti) > **Nautilus**.
2. Klõpsake failibrauseri vasakpoolsel paanil loendis Places (Kohad) kaardi nime kõrval ikooni **Eject** (Väljutamine).

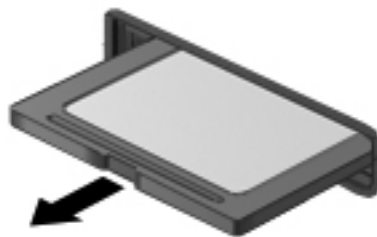
📝 **MÄRKUS.** Teid teavitatakse sellest, et riistvaraseadme eemaldamine on ohutu.

3. Vajutage kaarti (1) sissepoole ja eemaldage see seejärel pesast (2).

– või –

Tõmmake kaart pesast välja.

USB-seadme kasutamine

USB-liides (Universal Serial Bus) on riistvaraliides, mille abil saab ühendada välisseadmeid, nagu USB-klaviatuur, -hiir, -draiv, printer, skanner või jaotur. Seadmeid saab süsteemiga ühendada.

Mõne USB-seadme jaoks on tarvis tugitarkvara, mis on tavaliselt seadmega kaasas. Lisateavet seadme tarkvara kohta leiate selle tootja juhistest.

Arvutil on 3 USB-porti, mis toetavad spetsifikatsiooni 2.0 kasutavaid seadmeid. Arvuti jaoks saadaolevate USB-portide arvu saab suurendada USB-jaoturi abil.

USB-seadme ühendamine

△ **ETTEVAATUST.** USB-pistmiku kahjustamise vältimiseks ärge kasutage USB-seadme ühendamisel liigset jõudu.

- ▲ USB-seadme ühendamiseks arvutiga ühendage seadme USB-kaabel USB-porti.

Kui seade on tuvastatud, kostab sellest teavitav heli.

📄 **MÄRKUS.** Kui ühendate USB-seadme, võidakse teatealal kuvada teade selle kohta, et süsteem on seadme tuvastanud.

USB-seadme eemaldamine

△ **ETTEVAATUST.** USB-pistmiku vigastamise vältimiseks ärge eemaldage USB-seadet kaablist tõmmates.

ETTEVAATUST. Teabekao või süsteemi hangumise vältimiseks kasutage USB-seadme turvaliseks eemaldamiseks järgmisi toiminguid.

USB-seadme eemaldamiseks toimige järgmiselt.

1. Valige failibrauseri avamiseks **Computer** (Arvuti) > **Nautilus**.
2. Klõpsake failibrauseri vasakpoolsel paanil loendis Places (Kohad) seadme nime kõrval ikooni **Eject** (Väljutamine).
3. Eemaldage seade.

📄 **MÄRKUS.** USB-hiire või -klaviatuuri eemaldamiseks lahutage see lihtsalt arvutist. USB-talletusseadmed tuleb lahutada eespool kirjeldatud toimingute abil.

Välisseadmete kasutamine

 MÄRKUS. Lisateavet vajaliku tarkvara ja draiverite või kasutatava arvutipordi kohta leiate tootja juhistest.

Välisseadme ühendamiseks arvutiga toimige järgmiselt.

 ETTEVAATUST. Seadmete vigastamise vältimiseks toitega seadme ühendamisel veenduge, et seade on välja lülitatud ja vahelduvvoolutoite juhe lahutatud.

1. Ühendage seade arvutiga.
2. Toitega seadme ühendamisel ühendage seadme toitejuhe maandatud vahelduvvooluvõrgu pistikupessa.
3. Lülitage seade sisse.

Toiteta välisseadme lahutamiseks lülitage seade välja ja seejärel eraldage arvutist. Toitega seadme lahutamiseks lülitage seade välja, eemaldage see arvuti küljest ja seejärel eraldage vahelduvvoolutoite juhe.

Välisdraivide kasutamine

Välised irddraivid avardavad teie võimalusi teabe salvestamisel ja kasutamisel. Näiteks saab arvuti USB-porti ühendada USB-draivi.

USB-draivid võivad olla järgmist tüüpi:

- 1,44-megabaidine disketidraiv,
- väline kõvaketas (adapteriga ühendatud kõvaketas),
- väline optiline draiv (CD- ja DVD-draiv),
- MultiBay-seade.

9 Mälumoodulid

Arvutil on kaks mälumoodulipesa. Arvuti mälumahtu saab suurendada, kui lisate vabasse laiendmälumooduli pesa mälumooduli või kui asendate põhimälumooduli pesas oleva mooduli mahukama mälumooduliga.

- ⚠ **HOIATUS!** Elektrilöögi või seadmete kahjustamise ohu vähendamiseks lahutage enne mälumooduli paigaldamist toitejuhe ja eemaldage kõik akud.
- ⚠ **ETTEVAATUST.** Elektrostaatiline lahendus (ESD) võib elektroonikakomponente kahjustada. Enne mis tahes toimingu tegemist puudutage staatilise elektrilaengu lahendamiseks maandatud metallist objekti.
- 📖 **MÄRKUS.** Kui soovite kasutada mälumooduli lisamisel kahekanalilist konfiguratsiooni, veenduge, et moodulid on identsed.

Mälumooduli lisamine või asendamine.

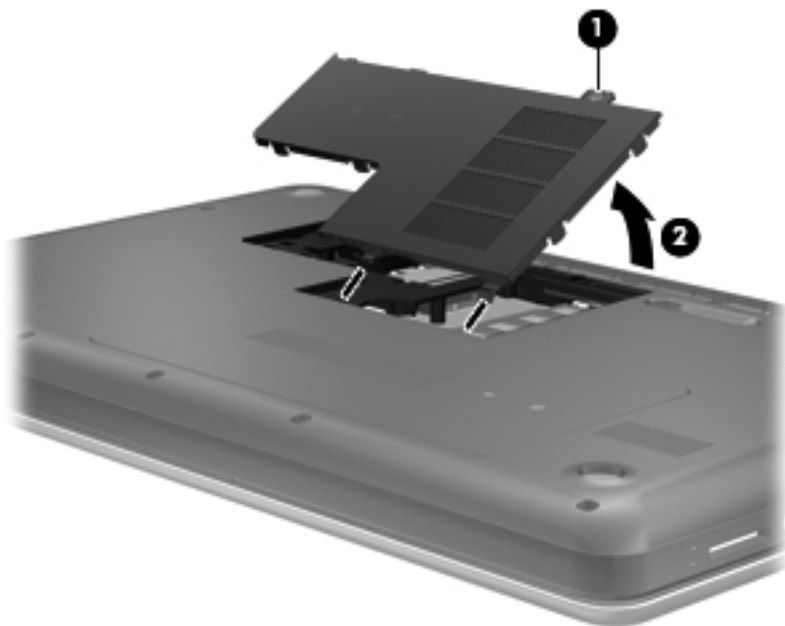
- ⚠ **ETTEVAATUST.** Teabekao või süsteemi hangumise vältimiseks toimige järgmiselt:

Enne mälumoodulite lisamist või vahetamist lülitage arvuti välja. Ärge eemaldage mälumoodulit, kui arvuti on sisse lülitatud, peatatud või talveunerežiimis.

Kui te pole kindel, kas arvuti on välja lülitatud või talveunerežiimis, lülitage arvuti toitenupu abil sisse. Seejärel lülitage arvuti operatsioonisüsteemi kaudu välja.

1. Salvestage oma töö ja lülitage arvuti välja.
2. Ühendage lahti kõik arvutiga ühendatud välisseadmed.
3. Tõmmake toitejuhe vahelduvvoolupesast välja ja eemaldage aku.
4. Lõdvendage mälumoodulikambri katte kruvi **(1)**.

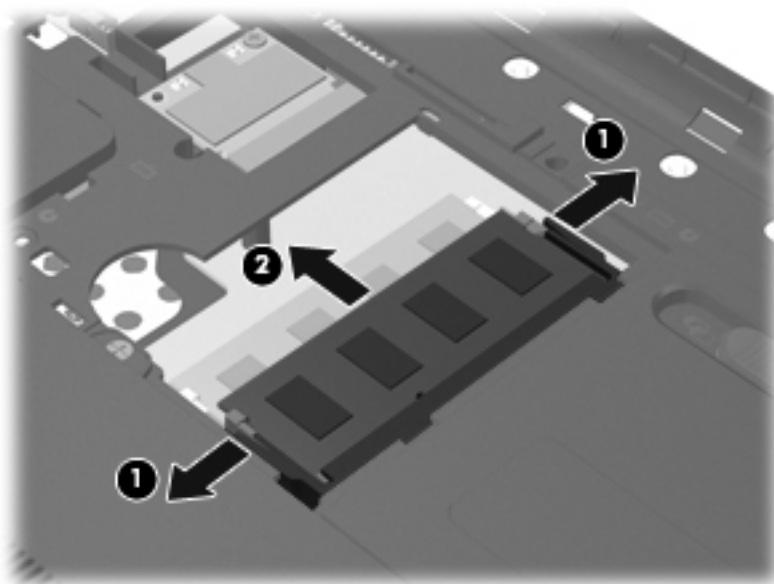
5. Eemaldage mälumoodulikambri kate (2).

6. Mälumooduli asendamisel eemaldage kõigepealt paigaldatud mälumoodul.

- a. Tõmmake lahti mälumooduli külgedel asuvad kinnitusklambrid (1).
Mälumoodul tõuseb ülespoole.
- b. Võtke mälumooduli (2) servast kinni ja tõstke see ettevaatlikult pesast välja.

△ **ETTEVAATUST.** Mälumooduli kahjustamise vältimiseks hoidke moodulit ainult servadest. Ärge puudutage mälumooduli komponente.

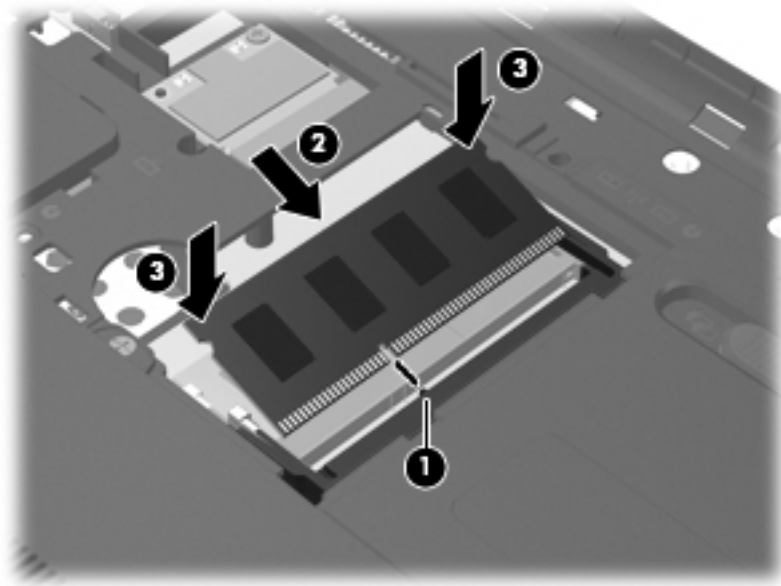
Mälumooduli kaitsmiseks pärast eemaldamist asetage see elektrostaatiliselt ohutusse ümbrisesse.

7. Paigaldage uus mälumoodul.

△ **ETTEVAATUST.** Mälumooduli kahjustamise vältimiseks hoidke moodulit ainult servadest. Ärge puudutage mälumooduli komponente.

- a. Joondage mälumooduli serval olev sälk (1) pesas oleva nagaga.
- b. Vajutage mälumoodul mälumoodulikambri suhtes 45-kraadise nurga all (2) pessa, kuni see paigale jääb.
- c. Vajutage mälumoodul, surudes ettevaatlikult nii paremat kui ka vasakut külge (3), alla, kuni kinnitusklambrid paigale lukustuvad.

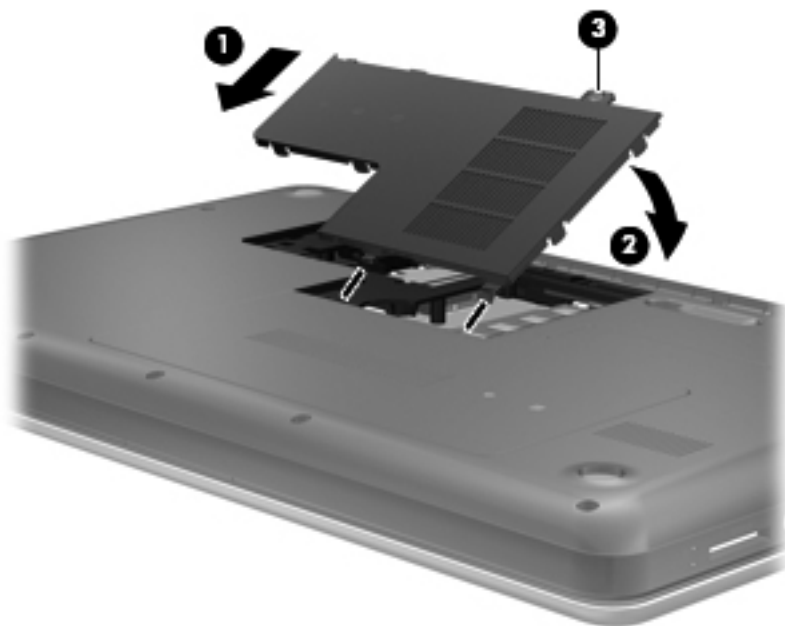
△ **ETTEVAATUST.** Mälumooduli kahjustamise vältimiseks ärge väänake mälumoodulit.

8. Joondage mälumoodulikambri kate haagid (1) arvutil olevate avadega.
9. Sulgege kate (2).

10. Pingutage mälumoodulikambri katte kruvi (3).

11. Vahetage aku.

12. Ühendage uuesti välisloide ja välisseadmed.

13. Lülitage arvuti sisse.

10 Turvalisus

Peatükk sisaldab järgmisi jaotisi.

- [Arvuti kaitsmine](#)
- [Paroolide kasutamine](#)
- [Tulemüritarkvara kasutamine](#)
- [Turvakaabli paigaldamine](#)

Arvuti kaitsmine

 MÄRKUS. Turvalahendused on mõeldud arvuti kaitsmiseks, kuid need ei pruugi tarkvararünnakuid, arvuti väärkasutust ega vargust ära hoida.

MÄRKUS. Enne kui arvuti hooldusse saadate, varundage ja kustutage konfidentsiaalsed failid ning eemaldage kõik paroolisätted.

Arvutiga saadaolevad turvafunktsioonid võimaldavad arvuti, isikliku teabe ja andmete kaitset mitmesuguste riskide eest. Kasutatavad turvafunktsioonid sõltuvad arvuti kasutamise viisist.

Mõni turvafunktsioon on saadaval operatsioonisüsteemis. Lisaturvafunktsioonid on loetletud järgmises tabelis. Enamikku neist lisaturvafunktsioonidest saab konfigurioneerida häälestusutiliidis Setup Utility.

 MÄRKUS. Mõni loetletud funktsioonidest ei pruugi teie arvutis saadaol olla.

Risk	Turvafunktsioon
Arvuti volitamata kasutamine	Sisselülitusautentimine paroolide abil
Volitamata juurdepääs arvuti häälestusutiliidile Setup Utility (f10)	Halduriparool häälestusutiliidis Setup Utility*
Volitamata juurdepääs kõvaketta sisule	DriveLocki parool häälestusutiliidis Setup Utility*
Häälestusutiliidi Setup Utility (f10) paroolide volitamata lähtestamine	Range turvafunktsioon häälestusutiliidis Setup Utility*
Volitamata käivitamine optiliselt kettalt, disketidraivist või sisemisest võrguadapterist	Buutimissuvandid häälestusutiliidis Setup Utility*
Volitamata juurdepääs andmetele	<ul style="list-style-type: none"> • Tulemüritarkvara • Operatsioonisüsteemi värskendused

Risk	Turvafunktsioon
Volitamata juurdepääs häälestusutiliidi Setup Utility sätetele ja arvuti muule identifitseerimisteabele	Halduriparool häälestusutiliidis Setup Utility*
Arvuti volitamata teisaldamine	Turvakaabli pesa (koos turvakaabliga)

* Häälestusutiliidi Setup Utility avamiseks tuleb arvuti sisselülitamisel või taaskäivitamisel vajutada klahvi **F10**. Häälestusutiliidis Setup Utility navigeerimiseks ja valikute tegemiseks tuleb kasutada arvuti klahve.

Paroolide kasutamine

Parool on märgijada, mis valitakse arvutis talletatava teabe kaitseks. Määrata saab mitut tüüpi parooli olenevalt sellest, mil viisil soovite juurdepääsu teabele juhtida. Parooli saab määrata operatsioonisüsteemis ja arvutisse eelinstallitud häälestusutiliidis Setup Utility.

 MÄRKUS. Arvutite juurdepääsu kaotamise riski vähendamiseks märkige kõik paroolid üles ja hoidke neid turvalises kohas.

Paroolide määramine operatsioonisüsteemis

Operatsioonisüsteemi paroolid	Funktsioon
Juurparool	Kaitseb operatsioonisüsteemi juurkasutajakontot volitamata juurdepääsu eest.
Kasutajaparool	Kaitseb operatsioonisüsteemi kasutajakontot volitamata juurdepääsu eest.

Paroolide määramine häälestusutiliidis Setup Utility

Häälestusutiliidi Setup Utility paroolid	Funktsioon
Halduriparool*	<ul style="list-style-type: none"> Kaitseb häälestusutiliiti Setup Utility volitamata juurdepääsu eest. Pärast selle parooli määramist tuleb see sisestada igal häälestusutiliidi Setup Utility avamisel. <p>ETTEVAATUST. Kui unustate halduriparooli, ei pääse te enam häälestusutiliidile Setup Utility juurde.</p> <p>MÄRKUS. Sisselülitusparooli asemel saab kasutada halduriparooli.</p> <p>MÄRKUS. Halduriparooli määramisel, sisestamisel, muutmisel ja kustutamisel parooli ennast ei kuvata.</p> <p>MÄRKUS. Kui sisestate esimesel paroolinõudmisel, enne kui kuvatakse teade „Press the ESC key for Startup Menu” (Käivitusmenüü avamiseks vajutage klahvi ESC), sisselülitusparooli, tuleb juurdepääsuks häälestusutiliidile Setup Utility sisestada halduriparool.</p>

Häälestusutiliidi Setup Utility paroolid	Funktsioon
Sisselülitusparool*	<ul style="list-style-type: none"> Kaitseb arvuti sisu volitamata juurdepääsu eest. Pärast selle parooli määramist tuleb see sisestada igal arvuti käivitamisel või taaskäivitamisel või talveunerežiimist väljumisel. <p>ETTEVAATUST. Kui unustate sisselülitusparooli, ei saa te arvutit käivitada või taaskäivitada ega talveunerežiimist välja tuua.</p> <p>MÄRKUS. Sisselülitusparooli asemel saab kasutada halduriparooli.</p> <p>MÄRKUS. Sisselülitusparooli määramisel, sisestamisel, muutmisel ja kustutamisel parooli ennast ei kuvata.</p>
* Lisateavet nende paroolide kohta leiate järgmistest jaotistest.	

Halduriparooli haldamine

Selle parooli määramiseks, muutmiseks või kustutamiseks toimige järgmiselt.

- Avage arvutit käivitades või taaskäivitades Setup Utility. Kui ekraani vasakus allnurgas kuvatakse teade „Press the ESC key for Startup Menu” (Käivitusmenüü avamiseks vajutage klahvi ESC), vajutage klahvi **esc**. Kui kuvatakse käivitusmenüü, vajutage klahvi **f10**.
- Valige nooleklahvide abil **Security** (Turvasätted) > **Set Administrator Password** (Määra halduriparool) ja vajutage sisestusklahvi **enter**.
  - Halduriparooli määramiseks tippige see väljadele **Enter New Password** (Sisestage uus parool) ja **Confirm New Password** (Kinnitage uut parooli) ning seejärel vajutage sisestusklahvi **enter**.
  - Halduriparooli muutmiseks tippige väljale **Enter Current Password** (Sisestage praegune parool) praegune parool, väljadele **Enter New Password** (Sisestage uus parool) ja **Confirm New Password** (Kinnitage uut parooli) uus parool ning seejärel vajutage sisestusklahvi **enter**.
  - Halduriparooli kustutamiseks tippige väljale **Enter Password** (Sisestage parool) praegune parool ja vajutage 4 korda sisestusklahvi **enter**.
- Muudatuste salvestamiseks ja häälestusutiliidist Setup Utility väljumiseks valige nooleklahvide abil **Exit** (Välju) > **Exit Saving Changes** (Välju ja salvesta muudatused).

Muudatused rakendatakse pärast arvuti taaskäivitamist.

Halduriparooli sisestamine

Sisestage viibas **Enter Password** (Sisestage parool) halduriparool ja vajutage sisestusklahvi **enter**. Kui sisestate halduriparooli 3 korda valesti, saate uuesti proovida pärast arvuti taaskäivitamist.

Sisselülitusparooli haldamine

Selle parooli määramiseks, muutmiseks või kustutamiseks toimige järgmiselt.

1. Avage arvutit käivitades või taaskäivitades Setup Utility. Kui ekraani vasakus allnurgas kuvatakse teade „Press the ESC key for Startup Menu” (Käivitusmenüü avamiseks vajutage klahvi ESC), vajutage klahvi **esc**. Kui kuvatakse käivitusmenüü, vajutage klahvi **f10**.
2. Valige nooleklahvide abil **Security** (Turvasätted) > **Set Power-On Password** (Määra sisselülitusparool) ja vajutage sisestusklahvi **enter**.
  - Sisselülitusparooli määramiseks tippige see väljadele **Enter New Password** (Sisestage uus parool) ja **Confirm New Password** (Kinnitage uut parooli) ning seejärel vajutage sisestusklahvi **enter**.
  - Sisselülitusparooli muutmiseks tippige väljale **Enter Current Password** (Sisestage praegune parool) praegune parool, väljadele **Enter New Password** (Sisestage uus parool) ja **Confirm New Password** (Kinnitage uut parooli) uus parool ning seejärel vajutage sisestusklahvi **enter**.
  - Sisselülitusparooli kustutamiseks tippige väljale **Enter Current Password** (Sisestage praegune parool) praegune parool ja vajutage 4 korda sisestusklahvi **enter**.
3. Muudatuste salvestamiseks ja häälestusutiliidist Setup Utility väljumiseks valige nooleklahvide abil **Exit** (Välju) > **Exit Saving Changes** (Välju ja salvesta muudatused).

Muudatused rakendatakse pärast arvuti taaskäivitamist.

Sisselülitusparooli sisestamine

Sisestage viibas **Enter Password** (Sisestage parool) parool ja vajutage sisestusklahvi **enter**. Kui sisestate sisselülitusparooli 3 korda valesti, saate uuesti proovida pärast arvuti taaskäivitamist.

Tulemüüritarkvara kasutamine

Tulemüürid on mõeldud süsteemile või võrgule volitamata juurde pääsemise takistamiseks. Tulemüür võib olla nii tarkvaraprogramm, mille oma arvutisse ja/või võrku installite, kui ka riist- ja tarkvarast koosnev lahendus.

Valida on kaht tüüpi tulemüüride vahel:

- hostipõhine tulemüür – programm, mis kaitseb vaid arvutit, kuhu see on installitud;
- võrgupõhine tulemüür – installitakse DSL- või kaabelmodemi ja koduvõrgu vahele, et kaitsta võrgu kõiki arvuteid.

Kui süsteemi on installitud tulemüür, jälgitakse kõiki süsteemi saadetavaid ja vastuvõetavaid andmeid ning võrreldakse neid kasutaja määratud turvakriteeriumidega. Andmed, mis neile kriteeriumidele ei vasta, blokeeritakse.

Arvutis või võrguseadmetes võib tulemüür juba installitud olla. Vastasel korral on saadaval tarkvaralised tulemüüri lahendused.

 MÄRKUS. Mõnel juhul võib tulemüür takistada juurdepääsu Interneti-mängudele, häirida printimist või failide ühiskasutusse andmist võrgus või blokeerida lubamatud e-kirjade manused. Probleemi ajutiseks lahendamiseks keelake tulemüür, tehke soovitud toiming ja lubage tulemüür uuesti. Probleemi püsivaks lahendamiseks konfigureerige tulemüür ümber.

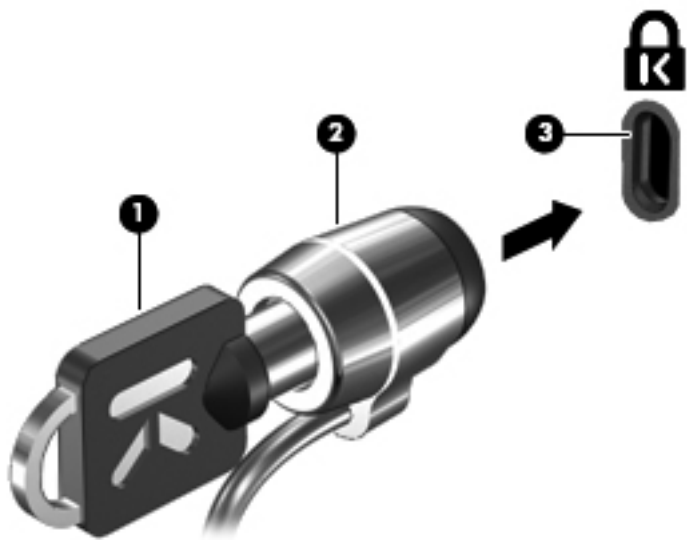

Turvakaabli paigaldamine

 MÄRKUS. Turvakaabel on mõeldud kaitsevahendiks, kuid see ei pruugi arvutit väärkasutuse ega varguse eest kaitsta.

MÄRKUS. Turvakaabli pesa võib selles jaotises oleval pildil esitatust erineda. Teavet turvakaabli pesa asukoha kohta leiate peatükist [Arvuti tundmaõppimine lk 4](#).

1. Silmustage turvakaabel kindlalt kinnitatud eseme ümber.
2. Sisestage võti (1) kaabli lukku (2).
3. Sisestage kaabli lukk arvuti turvakaabli pesa (3) ja lukustage kaabel võtme abil.

4. Eemaldage võti ja hoidke seda turvalises kohas.

---

11 Varundus ja taaste

Peatükk sisaldab järgmisi jaotisi.

- [Süsteemi taastamine](#)
- [Andmete varundamine](#)

Pärast süsteemiriket tehtava taaste täielikkus sõltub viimasest varundamisest. Uue tarkvara ja andmefailide lisamisel peaksite jätkama süsteemi regulaarset varundamist, et varund oleks võimalikult värsked.

Süsteemi taastamine

Uutilit Recovery võimaldab arvuti parandamist ja selle algse oleku taastamist. Recovery töötab kõvaketta sihtotstarbelisest taastesektsioonist. Taastesektsiooni kasutamisel taastatakse arvuti tehases määratud algsätted taasteketaste abita.

- △ **ETTEVAATUST.** Recovery kasutamisel kustutakse täielikult kõvaketta sisu ja vormindatakse kõvaketas ümber. Kõik arvutis loodud failid ja kogu arvutisse installitud tarkvara kustutatakse jäädavalt. Taastetööriist installib uuesti algse operatsioonisüsteemi ning tehases installitud HP programmid ja draiverid. Tarkvara, draiverid ja värskendused, mis ei olnud HP installitud, tuleb installida käsitsi. Isiklikud failid tuleb taastada varundist.

Arvuti taastesektsioonist taastamiseks toimige järgmiselt.

1. Võimaluse korral varundage kõik isiklikud failid.
2. Taaskäivitage arvuti.
3. Valige nooleklahvide abil **Recovery** (Taaste) ja vajutage sisestusklahvi [enter](#).
4. Järgige ekraanil kuvatavaid juhiseid.

- 📖 **MÄRKUS.** Kui arvuti muutimine (käivitamine) esmast operatsioonisüsteemi sisaldavast kõvakettasektsioonist või taastesektsioonist ei õnnestu, tuleb operatsioonisüsteemi uuesti installimiseks osta DVD *SUSE Linux Enterprise Desktop Operating System* (Operatsioonisüsteem SUSE Linux Enterprise Desktop). Lisateavet leiate brošüürist *Worldwide Telephone Numbers* (Rahvusvahelised telefoninumbrid).

Andmete varundamine

Varundi värskena hoidmiseks peaksite arvutifaile korrapäraselt varundama. Teavet saab varundada käsitsi välisele kõvakettale, võrgudraivi või ketastele. Varundage süsteemi järgmistel juhtudel:

- varundada on soovitatav regulaarselt,
- enne arvuti remonti või taastamist,
- enne riist- või tarkvara lisamist või muutmist.

Kodukataloogi failide varundamiseks utiliidi Backup Manager Settings (Varundushalduri sätted) abil toimige järgmiselt.

1. Valige **Computer** (Arvuti) > **More Applications** (Veel rakendusi) > **Backup Manager Settings** (Varundushalduri sätted) ja seejärel klõpsake nuppu **Backup my home directory** (Varunda minu kodukaust).
2. Klõpsake menüüd **Storage Destination Location** (Talletuskoht) ja valige teabe talletamiseks sihtkoht.
3. Klõpsake menüüd **Schedule** (Ajastamine) ja valige regulaarseks varundamiseks ajakava.

Kui soovite teavet kohe varundada, märkige ruut **Backup Now** (Varunda kohe).

 MÄRKUS. Enne teabe varundamist veenduge, et olete määranud varundifailide talletamise koha.

---

4. Klõpsake varundamise alustamiseks ja varundussätete salvestamiseks nuppu **Save and Backup** (Salvesta ja varunda).

Varundatud failide taastamiseks toimige järgmiselt.

1. Valige **Computer** (Arvuti) > **More Applications** (Veel rakendusi) > **Backup Manager Restore** (Varundushaldur – taaste).
2. Klõpsake menüüd **Backup Source** (Varundiallikas) ja valige varundifailide asukoht.
3. Klõpsake menüüd **Restore Destination** (Taastekoht) ja valige koht, kuhu failid taastada.
4. Valitud lähtekohast kõigi failide taastamiseks klõpsake nuppu **Restore all files** (Taasta kõik failid). Kindlate failide taastamiseks klõpsake nuppu **Restore selected files** (Taasta valitud failid), nuppu **Select Files** (Vali failid) ja seejärel valige taastatavad failid.
5. Klõpsake jaotises **Restore Point** (Taastepunkt) varunduskirje kellaiega ja kuupäeva.

 MÄRKUS. Kui varundatud on mitu korda, kasutage viimase varundiversiooni taastamiseks nuppu **Use the latest version** (Kasuta viimast versiooni).

---

6. Klõpsake failide taastamise alustamiseks nuppu **Restore** (Taasta) või toimingu tühistamiseks nuppu **Cancel** (Loobu).

---

12 Setup Utility (BIOS)

Peatükk sisaldab järgmisi jaotisi.

- [Häälestusutiliidi Setup Utility käivitamine](#)
- [Häälestusutiliidi Setup Utility kasutamine](#)
- [BIOS-i värskendamine](#)

Setup Utility (BIOS) juhib süsteemi kõigi sisend- ja väljundseadmete (nt draivid, ekraan, klaviatuur, hiir, printer) vahelist suhtlust. Setup Utility sisaldab installitud seadmete sätteid, arvuti käivitussätteid ning süsteemi- ja laiendmälu mahu sätteid.

△ **ETTEVAATUST.** Olge häälestusutiliidis Setup Utility muudatuste tegemisel äärmiselt ettevaatlik. Vead võivad takistada arvuti korralikku tööd.

Häälestusutiliidi Setup Utility käivitamine

- ▲ Lülitage arvuti sisse või taaskäivitage see. Kui ekraani vasakus allnurgas kuvatakse teade „Press the ESC key for Startup Menu” (Käivitusmenüü avamiseks vajutage klahvi ESC), vajutage klahvi [esc](#). Kui kuvatakse käivitusmenüü, vajutage klahvi [f10](#).

Häälestusutiliidi Setup Utility kasutamine

Häälestusutiliidi Setup Utility keele vahetamine

1. Käivitage Setup Utility.
2. Valige nooleklahvide abil **System Configuration** (Süsteemi konfiguratsioon) > **Language** (Keel) ja vajutage sisestusklahvi [enter](#).
3. Valige nooleklahvide abil keel ja vajutage sisestusklahvi [enter](#).
4. Kui kuvatakse teie valitud keelega konfiguratsiooniviip, vajutage sisestusklahvi [enter](#).
5. Muudatuste salvestamiseks ja häälestusutiliidist Setup Utility väljumiseks valige nooleklahvide abil **Exit** (Välju) > **Exit Saving Changes** (Välju ja salvesta muudatused) ja vajutage sisestusklahvi [enter](#).

Muudatus rakendatakse kohe.

Navigeerimine ja valimine häälestusutiliidis Setup Utility

Häälestusutiliidis Setup Utility pole puuteplaat toetatud. Navigeerimiseks ja üksuste valimiseks tuleb kasutada klahve.

- Menüü või menüü-üksuse valimiseks kasutage nooleklahve.
- Üksuse valimiseks loendis või väärtuse vahetamiseks väljal (nt väärtusega Enable/Disable (Luba/keela) väljal) kasutage nooleklahve või klahve **f5** ja **f6**.
- Üksuse valimiseks vajutage sisestusklahvi **enter**.
- Tekstiboksi sulgemiseks või menüüvaatesse naasmiseks vajutage klahvi **esc**.
- Navigeerimise ja valimise kohta lisateabe kuvamiseks, kui Setup Utility on avatud, vajutage klahvi **f1**.

Süsteemiteabe kuvamine

1. Käivitage Setup Utility.
2. Valige menüü **Main** (Põhimenüü). Kuvatakse süsteemiteave, nagu süsteemi kellaeg ja kuupäev, ning arvuti identifitseerimisteave.
3. Häälestusutiliidist Setup Utility väljumiseks muudatusi salvestamata valige nooleklahvide abil **Exit** (Välju) > **Exit Discarding Changes** (Välju muudatusi salvestamata) ja vajutage sisestusklahvi **enter**.

Häälestusutiliidi Setup Utility tehases määratud vaikesätete taastamine

1. Käivitage Setup Utility.
2. Valige nooleklahvide abil **Exit** (Välju) > **Load Setup Defaults** (Laadi vaikehäälestussätted) ja vajutage sisestusklahvi **enter**.
3. Kui kuvatakse häälestuse kinnitamise viip, vajutage sisestusklahvi **enter**.
4. Muudatuste salvestamiseks ja häälestusutiliidist Setup Utility väljumiseks valige nooleklahvide abil **Exit** (Välju) > **Exit Saving Changes** (Välju ja salvesta muudatused) ja vajutage sisestusklahvi **enter**.

Häälestusutiliidi Setup Utility tehases määratud vaikesätted rakendatakse pärast arvuti taaskäivitamist.

 MÄRKUS. Tehases määratud vaikesätete taastamisel ei muudeta parooli-, turva- ega keelesätteid.

Häälestusutiliidist Setup Utility väljumine

- Häälestusutiliidist Setup Utility väljumiseks ja praeguse seansi muudatuste salvestamiseks toimige järgmiselt.

Kui häälestusutiliidi Setup Utility menüüd pole kuvatud, vajutage menüüvaatesse naasmiseks klahvi **esc**. Seejärel valige nooleklahvide abil **Exit** (Välju) > **Exit Saving Changes** (Välju ja salvesta muudatused) ja vajutage sisestusklahvi **enter**.
- Häälestusutiliidist Setup Utility väljumiseks praeguse seansi muudatusi salvestamata toimige järgmiselt.

Kui häälestusutiliidi Setup Utility menüüd pole kuvatud, vajutage menüüvaatesse naasmiseks klahvi **esc**. Seejärel valige nooleklahvide abil **Exit** (Välju) > **Exit Discarding Changes** (Välju muudatusi salvestamata) ja vajutage sisestusklahvi **enter**.

BIOS-i värskendamine

HP veebisaidil võivad olla saadaval BIOS-i värskendatud versioonid.

Enamik HP veebisaidil olevaid BIOS-i värskendusi on pakitud tihendatud failidesse, mida nimetatakse *SoftPaqideks*.

Mõni allalaaditav pakett sisaldab seletusfaili Readme.txt, milles on esitatud teave faili installimise ja tõrkeotsingu kohta.

BIOS-i versiooni tuvastamine

Et teada saada, kas saadaolevad BIOS-i värskendused sisaldavad arvutisse installitud BIOS-i versioonist uuemaid versioone, tuleb teha kindlaks praegu installitud BIOS-i versioon.

BIOS-i versiooniteabe (tuntud ka kui *ROM-i kuupäev* ja *süsteemi-BIOS*) kuvamiseks saab kasutada kiirklahvi **fn + esc** või häälestusutiliiti Setup Utility.

1. Käivitage Setup Utility.
2. Kui süsteemiteavet ei kuvata, valige nooleklahvide abil menüü **Main** (Põhimenüü).
Kuvatakse BIOS-i ja muu süsteemiteave.
3. Häälestusutiliidist Setup Utility väljumiseks valige nooleklahvide abil **Exit** (Välju) > **Exit Discarding Changes** (Välju muudatusi salvestamata) ja vajutage sisestusklahvi **enter**.

BIOS-i värskenduse allalaadimine

△ **ETTEVAATUST.** Arvuti kahjustamise ja installi nurjumise riski vähendamiseks laadige alla ja installige BIOS-i värskendusi ainult siis, kui arvuti on ühendatud vahelduvvooluadapteri kaudu usaldusväärse välistoiteallikaga. Ärge laadige alla ega installige BIOS-i värskendusi siis, kui arvuti töötab akutoitel või on ühendatud dokkimisseadme või ebakindla toiteallikaga. Allalaadimisel ja installimisel järgige järgmist.

Ärge eraldage arvutit toitejuhtme vahelduvvooluvõrgu pistikupesast eemaldamisega vooluvõrgust.

Ärge lülitage arvutit välja ega käivitage peatatud ega talveunerežiimi.

Ärge sisestage, eemaldage, ühendage ega lahutage ühtegi seadet, kaablit ega juhet.

1. Avage HP veebisaidil leht, mis sisaldab teie arvutile loodud tarkvara.
2. Järgige arvuti tuvastamiseks ja soovitud BIOS-i värskendusele juurde pääsemiseks ekraanil kuvatavaid juhiseid.
3. Toimige allalaadimisalal järgmiselt.
  - a. Tuvastage arvutisse praegu installitud BIOS-i versioonist uuem BIOS-i värskendus. Märkige üles kuupäev, nimi või mõni muu identifikaator. Seda teavet võib hiljem tarvis minna värskenduse otsimiseks pärast selle allalaadimist kõvakettale.
  - b. Järgige oma valiku kõvakettale allalaadimiseks ekraanil kuvatavaid juhiseid.

Märkige üles allalaaditava BIOS-i salvestuskoht (tee) kõvakettal. Hiljem tuleb värskenduse installimiseks see koht avada.

 MÄRKUS. Kui kasutate arvutiga võrguühendust, pidage enne tarkvaravärskenduste, eriti BIOS-i värskenduste installimist nõu võrguhalduriga.

BIOS-i installimise toimingud võivad erineda. Järgige pärast allalaadimise lõpulejõudmist ekraanil kuvatavaid juhiseid.

 MÄRKUS. Pärast seda, kui ekraanil kuvatakse teade installi õnnestumise kohta, võite allalaaditud faili kõvakettalt kustutada.

A Tõrkeotsing ja tugi

Lisa sisaldab järgmisi jaotisi.

- [Tõrkeotsing](#)
- [Klienditoe poole pöördumine](#)
- [Märgised](#)

Tõrkeotsing

Järgmistes jaotistes on kirjeldatud mitut levinud probleemi ja nende lahendusi.

Arvuti ei käivitu

Kui arvuti toitenupu vajutamisel ei käivitu, võib probleemi tuvastamisel olla abi järgmistest soovitustest.

- Kui arvuti on ühendatud vahelduvvooluvõrgu pistikupessa, ühendage pistikupessa mõni muu elektriseade, et kontrollida, kas pistikupesas on piisav toide.

MÄRKUS. Kasutage ainult arvutiga kaasas olevat või HP selle arvutiga kasutamiseks heakskiidetud vahelduvvooluadapterit.

- Kui arvuti on ühendatud mõne muu välise toiteallikaga kui vahelduvvooluvõrgu pistikupessa, ühendage arvuti vahelduvvooluadapteri abil vahelduvvooluvõrgu pistikupessa. Kontrollige, kas toitejuhe ja vahelduvvooluadapter on korralikult ühendatud.

Arvuti ekraan on tühi

Kui arvuti pole välja lülitatud, kuid ekraan on tühi, võib selle põhjus olla vähemalt üks järgmistest.

- Arvuti võib olla peatatud või talveunerežiimis. Peatatud või talveunerežiimist väljumiseks vajutage korra toitenuppu. Peatatud ja talveunerežiim on energiasäästufunktsioonid, mis lülitavad ekraani välja. Süsteem võib peatatud või talveunerežiimi käivitada siis, kui arvuti on sisse lülitatud, kuid seda ei kasutata, või kui arvuti aku on jõudnud laetusele madalale tasemele. Nende ja muude toitesätete muutmiseks paremklõpsake tegumiriba paremas otsas asuval teatealal ikooni **Battery** (Aku) ja seejärel klõpsake käsku **Preferences** (Eelistused).
- Arvuti võib olla häälestatud nii, et selle ekraanil ei kuvata kujutist. Kujutise juhtimiseks arvuti ekraanile vajutage klahvi **f4**. Enamiku mudelite puhul, kui ühendatud on väline kuvamiseseade, nagu monitor, saab kujutist kuvada arvuti ekraanil või välisel kuvamiseseadmel või mõlemal seadmel korraga. Kui vajutate korduvalt klahvi **f4**, kuvatakse kujutis vaheldumisi arvuti ekraanil, ühel või enamal välisel kuvamiseseadmel ja kõigil seadmetel korraga.

Tarkvara töötab tavalult

Kui tarkvara ei reageeri või reageerib tõrgetega, taaskäivitage arvuti. Selleks valige **Computer** (Arvuti) > **Shutdown** (Seiskamine) > **Restart** (Taaskäivita). Kui kirjeldatud toiminguga abil ei õnnestu arvutit taaskäivitada, vaadake järgmist jaotist [Arvuti on sisse lülitatud, kuid ei reageeri lk 63](#).

Arvuti on sisse lülitatud, kuid ei reageeri

Kui arvuti on sisse lülitatud, kuid ei reageeri ei tarkvara- ega klaviatuurikäskudele, proovige järgmisi hädasulgemistoiminguid esitatud järjekorras, kuni arvuti välja lülitub.

△ **ETTEVAATUST.** Süsteemi hädasulgemistoimingute abil väljalülitamisel lähevad salvestamata jäänud andmed kaotsi.

- Vajutage toitenuppu ja hoidke seda vähemalt 5 sekundit all.
- Lahutage arvuti välistoitest ja eemaldage aku.

Arvuti on ebatavaliselt kuum

Arvuti töötamisel on selle soojenemine normaalne nähtus. Kui aga arvuti tundub *ebatavaliselt* kuum, võib olla tegemist ventilatsiooniava blokeeritusest tingitud ülekuumenemisega.

Kui kahtlustate, et arvuti kuumeneb üle, laske sellel toatemperatuurini jahtuda. Tagage, et arvuti kasutamise ajal on kõik ventilatsiooniavad takistustest vabad.

△ **HOIATUS!** Kuumusest tulenevate vigastuste või arvuti ülekuumenemise vältimiseks ärge hoidke arvutit kasutamise ajal süles ega tõkestage arvuti ventilatsiooniavasid. Kasutage arvutit ainult kõval tasasel alusel. Jälgige, et mõni kõva (nt kõrvalasuv printer) või pehme pinnaga ese (nt padjad, vaip või riietuse) ei blokeeriks õhuvoolu liikumist ventilatsiooniavadest. Samuti ärge hoidke arvuti kasutamisel vahelduvvooluadapterit vastu nahka või pehme pinnaga eset (nt padjad, vaip või riietuse). Arvuti ja vahelduvvooluadapter vastavad infotehnoloogiaseadmete rahvusvahelises ohutusstandardis International Standard for Safety of Information Technology Equipment (IEC 60950) sätestatud välispinna temperatuuri nõuetele.

📖 **MÄRKUS.** Arvuti ventilaator käivitub sisemiste komponentide jahutamiseks ja ülekuumenemise vältimiseks automaatselt. Arvuti tavalise kasutamise käigus on normaalne, et sisemine ventilaator aeg-ajalt sisse või välja lülitub.

Välisseade ei tööta

Kui mõni välisseade ei tööta ootuspäraselt, proovige järgmist.

- Lülitage seade tootja juhiste järgi sisse.
- Veenduge, et seadme kõik ühendused on kindlalt kinnitatud.
- Veenduge, et seade saab elektritoidet.
- Veenduge, et seade ühildub kasutatava operatsioonisüsteemiga (eriti juhul, kui tegemist on vanema seadmega).
- Veenduge, et õiged draiverid on installitud ja värskendatud.

Traadita võrguühendus ei toimi

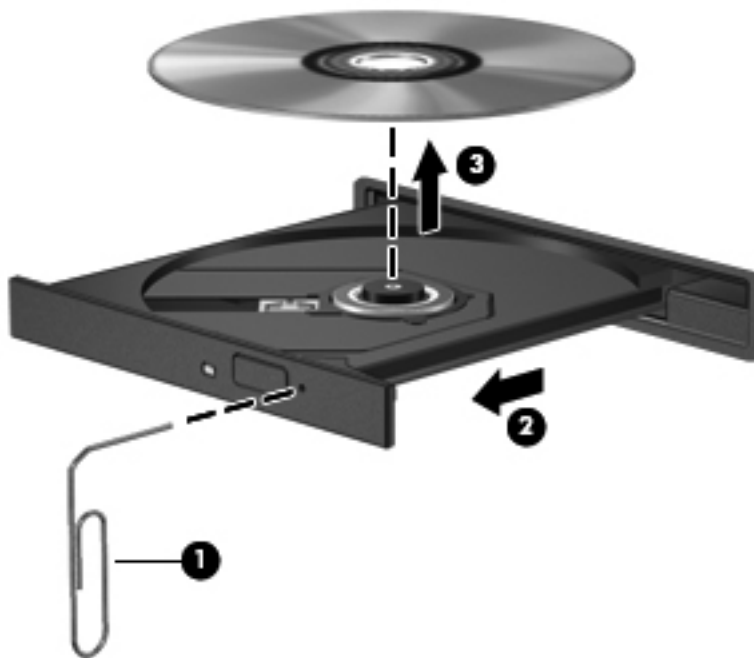
Kui traadita võrguühendus ei tööta ettenähtud viisil, proovige järgmist.

- Traadita või kaabelühendusega võrguseadme lubamiseks või keelamiseks paremklõpsake tegumiriba parempoolses otsas oleval teatealal ikooni **Network Connection** (Võrguühendus). Seadmete lubamiseks märkige asjakohased ruudud. Seadmete keelamiseks tühjendage ruudud.
- Veenduge, et traadita ühenduse seade on sisse lülitatud.
- Veenduge, et traadita ühenduse antennid on takistustest vabad.
- Veenduge, et kaabel- või DSL-modem ja selle toitejuhe on õigesti ühendatud ning asjakohased märgutuled põlevad.
- Veenduge, et traadita ühenduse marsruuter või pääsupunkt on toiteadapteri ja kaabel- või DSL-modemiga õigesti ühendatud ning asjakohased märgutuled põlevad.
- Lahutage kõik kaablid ja ühendage need uuesti ning lülitage toide välja ja siis uuesti sisse.

Optilise draivi sahtel ei avane CD- või DVD-ketta eemaldamiseks

1. Sisestage draivi ehispaneeli vabastusavasse kirjaklambi ots (1).
2. Vajutage ettevaatlikult kirjaklambrile, kuni kettasahtel vabaneb, ja tõmmake sahtel (2) lõpuni lahti.
3. Eemaldage ketas (3) sahtlist, vajutades ettevaatlikult spindlile ja tõstes samal ajal ketast välimistest servadest. Hoidke ketast servadest ja vältige lamedate pindade puudutamist.

 MÄRKUS. Kui sahtlit ei saa lõpuni lahti teha, kallutage ketast eemaldamise ajal pisut.

4. Sulgege kettasahtel ja asetage ketas karpi.

Arvuti ei tuvasta optilist draivi

Kui operatsioonisüsteem ei tuvasta paigaldatud seadet, võib seadme draiveritarkvara puududa või olla rikutud.

1. Kui optilises draivis on mõni ketas, eemaldage see.
2. Klõpsake üksust **Computer** (Arvuti) ja seejärel üksust **System Monitor** (Süsteemi jälgija).
3. Otsige saki **Hardware** (Riistvara) veerus **Type** (Tüüp) üles üksus Storage Controller (Kettamahu kontrolleri).
4. Klõpsake seadmete juures kuvatud kolmnurka, kuni leiate optilise draivi. Kui draiv on loendis olemas, peaks see korralikult töötama.

Ketast ei loeta

- Salvestage oma töö ja sulgege enne CD või DVD esitamist kõik avatud programmid.
- Katkestage enne CD või DVD esitamist Interneti-ühendus.
- Veenduge, et ketas on õigesti sisestatud.
- Veenduge, et ketas on puhas. Vajaduse korral puhastage ketas filtreeritud veega ja ebemevaba riidelapiga. Pühkige suunaga ketta keskosa poolt välisserva poole.
- Veenduge, et kettal pole kriime. Kui ketas on kriimustatud, töödelge seda elektroonikapoodides müügil oleva optilise ketta paranduskomplekti abil.
- Keelake enne ketta esitamist peatatud režiim.

Ärge käivitage peatatud või talveunerežiimi, kui mõni ketas mängib. Vastasel juhul kuvatakse hoiatusteade, milles küsitakse, kas soovite jätkata. Kui see teade kuvatakse, klõpsake nuppu **No** (Ei). Pärast eitavalt vastamist võib arvuti käituda ühel järgmistest viisidest.

- Esitus võib jätkuda.

– või –

- Multimeediumprogrammi esitusaken võib sulguda. Ketta esitamise juurde naasmiseks klõpsake multimeediumprogrammis ketta esituse taaskäivitamiseks nuppu **Play** (Esita). Harvadel juhtudel võib tarvilikuks osutuda programmist väljumine ja seejärel selle uuesti käivitamine.

Film pole välisel kuvamisseadmel nähtav

1. Kui nii arvuti ekraan kui ka väline kuvamisseade on sisse lülitatud, vajutage kuvamiskoha vahetamiseks üks või mitu korda klahvi **f4**.
2. Konfigureerige kuvasätted nii, et väline kuvamisseade oleks esmane:
  - a. paremkõpsake arvuti töölaua tühja ala ja valige **Screen resolution** (Ekraani lahutusvõime),
  - b. määrake esmane ja teisene kuvamisseade.

 MÄRKUS. Mõlema kuvamisseadme kasutamisel ei kuvata DVD sisu seadmel, mis on määratud teiseseks kuvamisseadmeks.

Ketta kõrvetamise protsess ei alga või peatub enne lõpulejõudmist

- Veenduge, et kõik teised programmid on suletud.
- Lülitage välja peatatud ja talveunerežiim.
- Veenduge, et kasutate draiviga sobivat ketast.
- Veenduge, et ketas on õigesti sisestatud.
- Valige madalam kirjutuskiirus ja proovige uuesti.
- Kui kopeerite ketast, salvestage lähteketta teave enne uuele kettale kõrvetamist kõvakettale ja kõrvetage seejärel kõvakettalt.

Klienditoe poole pöördumine

Kui te sellest kasutusjuhendist mõnele küsimusele vastust ei leia, võite pöörduda HP klienditoe poole. Kontaktandmed leiate järgmiselt veebiaadressilt:

<http://www.hp.com/go/contactHP>

 MÄRKUS. Maailma eri paigus toe saamiseks klõpsake veebilehe vasakul poolel linki **Contact HP worldwide** (HP poole pöördumine terves maailmas) või avage veebiaadress http://welcome.hp.com/country/us/en/wwcontact_us.html.

Veebilehe kaudu saate teha järgmist:

- vestelda võrgus HP tehnikuga,

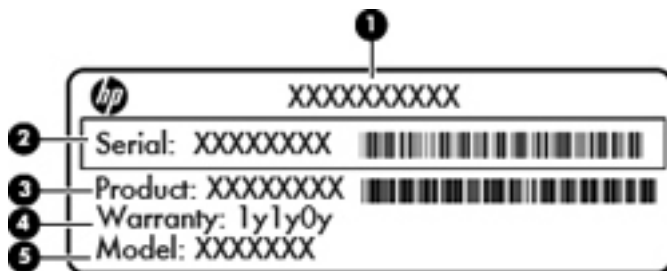
 MÄRKUS. Kui tehnilise toe vestlusteenus pole teie emakeeles saadaval, võite kasutada inglise keelt.

- saata HP klienditeenindusse e-kirja,
- otsida maailma eri paigus saadaolevaid HP klienditeeninduse telefoninumbreid,
- otsida HP teeninduskeskuse asukohta.

Märgised

Arvutile kleebitud märgised annavad teavet, mida võite vajada süsteemirikete tõrkeotsingul või arvutiga muudesse riikidesse reisisid.

- Seerianumbrimärgis – sisaldab järgmist olulist teavet.

Komponent	
(1)	Toote nimi
(2)	Seerianumber (s/n)
(3)	Osanumber/tootenumber (p/n)
(4)	Garantiiperiood
(5)	Mudeli kirjeldus

Hoidke see teave käepärast, kui võtate ühendust tehnilise toega. Seerianumbrimärgis on kinnitatud arvuti põhjale.

- Vastavusmärgis – sisaldab normatiivteavet arvuti kohta. Vastavusmärgis on kinnitatud akusahtlisse.
- Traadita ühenduse seadme(te) sertifitseerimismärgis(ed) (ainult teatud mudelitel) – sisaldab/ sisaldavad teavet traadita ühenduse seadmete kohta ja mõne sellise riigi/piirkonna kinnitusmärki, kus nende seadmete kasutamine on heaks kiidetud. Kui arvutimudelil on üks või mitu traadita ühenduse seadet, on arvutil üks või mitu sertifitseerimismärgist. Seda teavet võib teil vaja minna välismaale reisisid. Traadita ühenduse sertifitseerimismärgised on kinnitatud arvuti põhjale.

B Arvuti puhastamine

- [Puhastusvahendid](#)

Puhastusvahendid

Kasutage arvuti ohutuks puhastamiseks ja desinfitseerimiseks järgmisi vahendeid:

- dimetüülbensüülammooniumkloriid maksimaalse kontsentratsiooniga 0,3 protsenti (näiteks bakteritsiidse toimega ühekordsed lapid, mida müüakse mitmesuguste kaubamärkide all),
- alkoholivaba klaasipuhastusvedelik,
- pehmetoimelise seebilahusega vesi,
- kuivad mikrokiudpuhastuslapid või seemisnahk (staatilise elektri vaba õlita riie),
- staatilise elektri vabad riidelapid.

△ **ETTEVAATUST.** Vältige järgmiste puhastusvahendite kasutamist.

Tugevad lahustid, nagu alkohol, atsetoon, ammooniumkloriid, metüleenoksiid ja süsivesinikud, mis võivad arvuti pinda jäädavalt kahjustada.

Kiulised materjalid, nagu pabersalvrätikud, mis võivad arvuti pinda kriimustada. Aja jooksul võivad kriimustustesse kinni jääda tolmuosakesed ja puhastusvahendid.

C Spetsifikatsioon

Lisa sisaldab järgmisi jaotisi.

- [Sisendvõimsus](#)
- [Töökeskkond](#)

Sisendvõimsus

Selles jaotises esitatud toiteteave võib osutada vajalikuks, kui kavatsete arvutiga muudesse riikidesse reisida.

Arvuti töötab alalisvoolutoitel, mida on võimalik saada nii vahelduv- kui ka alalisvooluallikast. Vahelduvvooluallika nimiväärtused peavad olema 100–240 V, 50–60 Hz. Kuigi arvuti saab töötada eraldiseisva alalisvooluallika toitel, tuleks seda siiski kasutada ainult sellise vahelduvvooluadapteri või alalisvooluallikaga, mis on HP tarnitud ja saanud selle arvutiga koos kasutamiseks HP heakskiidu.

Arvuti töötab järgmiste parameetritega alalisvoolutoitel.

Sisendvõimsus	Nimiandmed
Tööpinge ja -vool	18,5 V alalisvoolupinge 3,5 A ja 65 W juures või 19 V alalisvoolupinge 4,74 A ja 90 W juures

 MÄRKUS. See toode on ette nähtud tööks Norra IT-toitesüsteemides, mille puhul faasidevaheline ruutkeskmise pingega ei ületa 240 V.

MÄRKUS. Arvuti tööpinge ja -vool on märgitud süsteemi vastavusmargisele.

Töökeskkond

Parameeter	Meetermõõdustikus	USA mõõdustikus
Temperatuur		
Töötavana (optilisele kettale kirjutamisel)	5–35 °C	41–95 °F
Väljalülitatuna	–20–60 °C	–4–140 °F
Suhteline õhuniiskus (mittekondenseeruv)		
Töötavana	10–90%	10–90%
Väljalülitatuna	5–95%	5–95%
Maksimaalne kõrgus merepinnast (survestamata)		
Töötavana	–15–3048 m	–50–10 000 jalga
Väljalülitatuna	–15–12 192 m	–50–40 000 jalga

D Elektrostaatiline lahendus

Elektrostaatiline lahendus tähendab staatilise elektri laengu vabanemist kahe objekti kokkupuutel (nt kui kõnnite üle vaiba ja puudutate metallist käepidet).

Elektrostaatiline lahendus sõrmedelt või mis tahes esemetelt võib elektroonikakomponente kahjustada. Arvuti või mõne draivi kahjustamise või teabekao vältimiseks järgige järgmisi ettevaatusabinõusid.

- Kui eemaldus- või paigaldusjuhiste järgi tuleb seade vooluvõrgust eemaldada, tehke seda, kui olete end korralikult maandanud, enne katte eemaldamist.
- Hoidke komponente elektrostaatiliselt ohututes pakendites, kuni olete valmis neid paigaldama.
- Vältige kontaktnõelte, viikude ja elektrisüsteemi komponentide puudutamist. Puudutage elektroonikakomponente nii vähe kui võimalik.
- Kasutage magnetivabasid tööriistu.
- Enne komponentide käsitlemist puudutage staatilise elektri laengu lahendamiseks komponendi värvimata metallpinda.
- Kui eemaldate mõne komponendi, asetage see elektrostaatiliselt ohutusse pakendisse.

Kui soovite staatilise elektri kohta lisateavet või abi mõne komponendi eemaldamisel või paigaldamisel, võtke ühendust klienditoega.

Tähestikuline register

- A**
- aku
    - hoidmine 33
    - kasutusaeg 32
    - kõrvaldamine 33
    - laadimine 31
    - laetuse madalad tasemed 32
    - temperatuur 33
    - toide 29
    - toite säästmine 33
    - vahetamine 30
  - aku/vahelduvvooluadapteri märgutuli 8
  - akude laadimine 31
  - aku hoidmine 33
  - akusahtel 12, 67
  - aku vabastusriiv 12
  - arvutiga reisimine 33, 67
  - arvuti puhastamine 68
  - arvuti väljalülitamine 27
  - avalik WLAN-ühendus 15
- B**
- BIOS
    - versiooni tuvastamine 60
    - värskendamine 60
    - värskenduse allalaadimine 60
  - Bluetoothi märgis 67
  - Bluetooth-seade 16
- D**
- digitaalandmekandja pesa, tuvastamine 10
  - digitaalkaart
    - eemaldamine 43
    - määratlus 42
    - peatamine 43
    - sisestamine 42
  - draiviandmekandja 28
- E**
- draivid
    - kõvaketas 45
    - käsitsemine 36
    - optiline 45
    - väline 45
  - E**
    - ekraani heleduse klahvid 18
    - ekraanikujutis, vahetamine 19
    - ekraanilüliti, sisemine 11
    - elektrostaatiline lahendus 71
    - ettevõtte WLAN-ühendus 15
- H**
- halduriparool
    - haldamine 52
    - loomine 52
    - sisestamine 52
  - halduriparooli haldamine 52
  - halduriparooli sisestamine 52
  - HDMI 25
  - HDMI-port, tuvastamine 9
  - helifunktsioonid 23
  - helifunktsioonid, kontrollimine 23
  - helifunktsioonide kontrollimine 23
  - helisisendi (mikrofoni)
    - pistikupesa 9
  - helitugevus
    - klahvid 23
    - nupud 23
    - reguleerimine 23
  - helitugevusklahvid, tuvastamine 19
  - heliväljundi (kõrvaklappide)
    - pistikupesa 9
  - hiir, väline
    - eelistuste määramine 19
- I**
- ikoonid
    - kaabelvõrk 14
    - traadita ühendus 14
    - võrk 14
  - Interneti-ühenduse häälestamine 15
- J**
- jaoturid 43
- K**
- kaablid
    - LAN 17
    - USB 44
  - kirjutatav andmekandja 28
  - klahv esc, tuvastamine 7
  - klahv fn, tuvastamine 7
  - klahvid
    - esc 7
    - fn 7
    - helitugevus 23
    - operatsioonisüsteemi logo 7
    - operatsioonisüsteemi rakenduseklahv 7
    - toiming 7
  - kohtvõrk (LAN)
    - kaabel on vajalik 17
    - kaabli ühendamine 17
  - komponendid
    - ekraan 11
    - parem külg 8
    - põhi 12
    - vasak külg 9
    - ülaosa 4
  - kuvamiskoht, vahetamine 19
  - kõrglahutusvõimega seadmed, ühendamine 25
  - kõvaketas
    - eemaldamine 37

installimine 38
väline 45
kõvaketta märgutuli 10
kõvakettasahtel, tuvastamine 12

L

laetuse kriitiline tase 32
laetuse madal tase 32
lennujaama turvaseadmed 37
loetav andmekandja 28

M

meediumijuhtelemendid 22
meediumijuhtelemendid, klahvid 19
mälumoodul
eemaldamine 47
paigaldamine 48
mälumoodulikamber,
tuvastamine 12
mälumoodulikambri kate
eemaldamine 47
vahetamine 48
märgised
Bluetooth 67
seerianumber 67
traadita ühenduse seadmete
sertifitseerimine 67
vastavus 67
WLAN 67
märgutuled
aku/vahelduvvooluadapter 8
kõvaketas 10
optiline draiv 8
suurtähelukk 5
toide 5, 10
traadita ühendus 5
veebikaamera 11
mürasummutusplokk
võrgukaabel 17

N

normatiivteave
traadita ühenduse seadmete
sertifitseerimismärgised 67
vastavusmärgis 67
nupud
helitugevus 23
puuteplaadi parempoolne
nupp 5

puuteplaadi sisse-/
väljalülitamine 4
puuteplaadi vasakpoolne
nupp 5
toide 6

O

operatsioonisüsteem 27
operatsioonisüsteem, paroolide
määramine 51
operatsioonisüsteemi logo klahv,
tuvastamine 7
operatsioonisüsteemi
rakenduseklahv, tuvastamine 7
optiline draiv 45
optiline draiv, tuvastamine 8
optiline ketas
eemaldamine 40
sisestamine 40
optilise draivi märgutuli,
tuvastamine 8

P

paroolid
määramine häälestusutiliidis
Setup Utility 51
määramine
operatsioonisüsteemis 51
peatatud režiim
käivitamine 28
väljumine 28
pesad
digitaalandmekandja 10
turvakaabel 8
pistikupesad
helisisend (mikrofon) 9
heliväljund (kõrvaklapid) 9
RJ-45 (võrk) 9
võrk 9
pordid
HDMI 9, 25
USB 8, 9, 43
VGA 24
väline monitor 9, 24
probleemid, lahendamine 62
puuteplaadiala, tuvastamine 4
puuteplaadi märgutuli 4
puuteplaadi sisse-/
väljalülitusnupp 4

puuteplaadižestid
kerimine 21
kokkusurumine 21
suumimine 21
puuteplaadižestide kerimine 21
puuteplaadižesti kokkusurumine
21
puuteplaadižesti suumimine 21
puuteplaat
eelistuste määramine 19
Puuteplaat
nupud 5
tuvastamine 19

R

riiv, aku vabastamine 12
RJ-45-pistikupesa (võrk),
tuvastamine 9

S

seerianumber, arvuti 67
Setup Utility
keele vahetamine 58
käivitamine 58
navigeerimine 59
paroolide määramine 51
süsteemiteabe kuvamine 59
vaikesätete taastamine 59
valimine 59
väljumine 59
sisemine mikrofon, tuvastamine
11
sisendvõimsus 69
sisseehitatud veebikaamera
märgutuli, tuvastamine 11
siselülitusparool
haldamine 53
loomine 53
sisestamine 53
siselülitusparooli haldamine 53
siselülitusparooli sisestamine 53
spikrirakenduse toiminguklahv 18
sulgemine 27
suurtäheluku märgutuli,
tuvastamine 5
säätmine, toide 33
süsteem ei reageeri 27
süsteemiteave, kuvamine 59

T

taastamine 56

- talveunerežiim
    - käivitamine 28
    - käivitatud aku laetuse kriitilise taseme korral 32
    - väljumine 28
  - tehases määratud vaikesätted, taastamine 59
  - temperatuur 33
  - toide, säästmine 33
  - toiminguklahvid
    - ekraani heleduse suurendamine 18
    - ekraani heleduse vähendamine 18
    - ekraanikujutise kuvamiskoha vahetamine 19
    - heli-CD, DVD või BD juhtelemendid 19
    - helitugevus 23
    - helitugevuse reguleerimine 19
    - kõlarite heli vaigistamine 19
    - Spikker 18
    - traadita ühendus 19
    - tuvastamine 7
  - toitejuhtme ühenduspesa, tuvastamine 8
  - toite märgutuli, tuvastamine 5, 10
  - toitenupp, tuvastamine 6
  - toote nimi ja -number, arvuti 67
  - traadita edastuse krüptimine 16
  - traadita võrk (WLAN)
    - avalik WLAN-ühendus 15
    - ettevõtte WLAN-ühendus 15
    - kirjeldus 14
    - turvalisus 16
    - vajalikud seadmed 15
    - ühendamine 15
  - traadita ühenduse ikoon 14
  - traadita ühenduse klahv, kasutamine 14
  - traadita ühenduse klahv, tuvastamine 19
  - traadita ühenduse märgutuli 5
  - traadita ühenduse seadmed, tüübid 14
  - traadita ühenduse seadme sertifitseerimismärgis 67
  - tulemüür 16
  - turvakaabel 55
  - turvakaabli pesa, tuvastamine 8
  - turvalisus, traadita ühendus 16
  - tõrkeotsing
    - ketta esitus 65
    - ketta kõrvetamine 66
    - optilise draivi tuvastamine 65
    - optilise ketta sahtel 64
    - väline kuvamiseade 65
  - töökeskkond 70
- U**
- USB-jaoturid 43
  - USB-kaabel, ühendamine 44
  - USB-pordid, tuvastamine 8, 9, 43
  - USB-seadmed
    - eemaldamine 44
    - kirjeldus 43
    - ühendamine 44
- V**
- vaigistusklahv, tuvastamine 19
  - vaikesätted, taastamine 59
  - valikuline turvakaabel 55
  - varundamine 56
  - veebikaamera
    - kasutamine 24
    - tuvastamine 11
  - veebikaamera märgutuli, tuvastamine 11
  - ventilatsiooniavad, tuvastamine 9, 12
  - VGA-port, ühendamine 24
  - video, kasutamine 24
  - võrgukaabel
    - müra summutusplokk 17
    - ühendamine 17
  - võrgu pistikupesa, tuvastamine 9
  - võrguühenduse ikoon 14
  - välisdraiv 45
  - välise monitori port 9, 24
  - välisseadmed 45
  - välisseadmed, kasutamine 45
- W**
- WLAN-i antennid, tuvastamine 11
  - WLAN-i häälestamine 15
  - WLAN-i märgis 67
  - WLAN-seade 67
- Ü**
- ühenduse loomine WLAN-iga 15